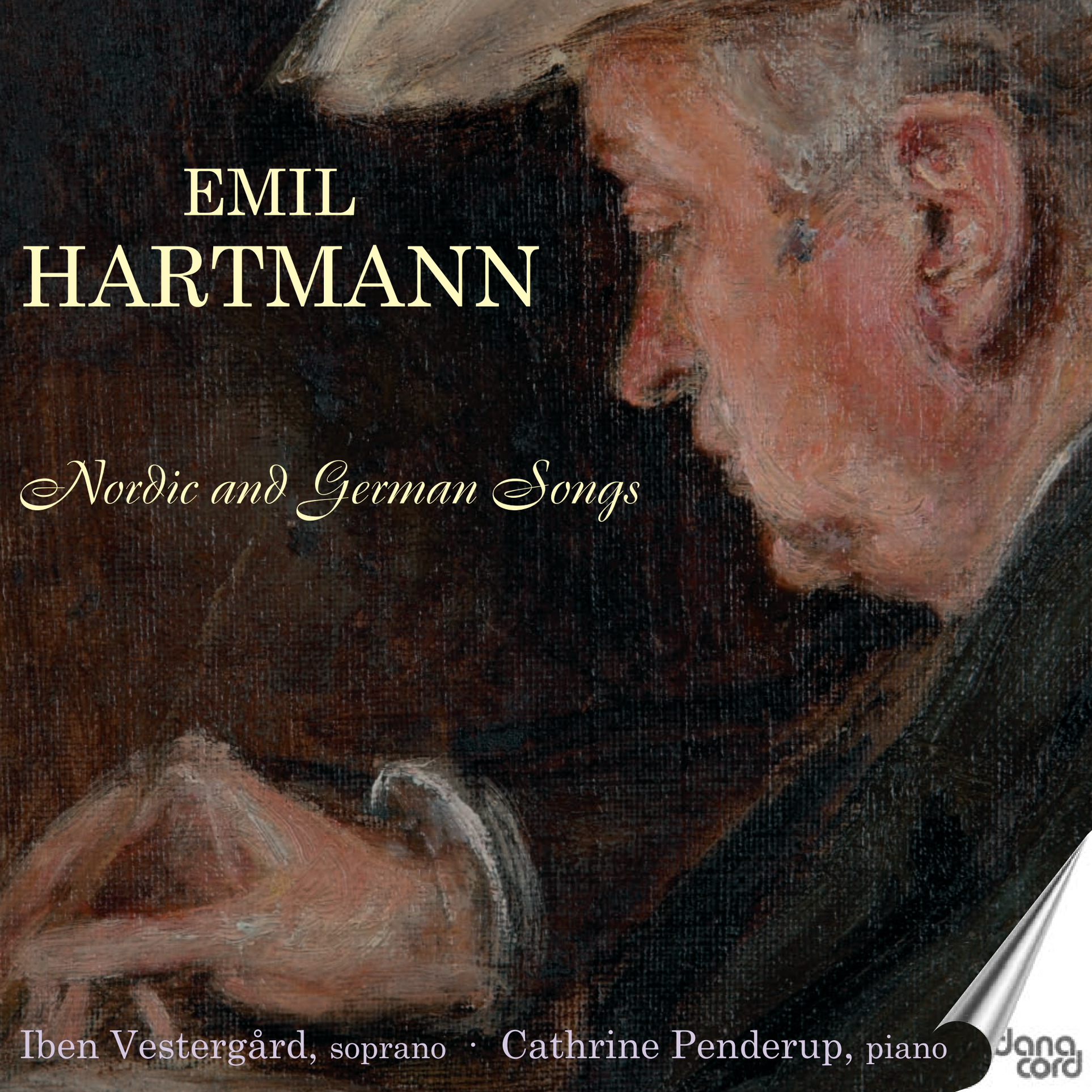

EMIL HARTMANN

Nordic and German Songs

Iben Vestergård, soprano · Cathrine Penderup, piano

Dana cord

Emil Hartmann (1836-98)

CD 1

Fra ”Fem Sange”, opus 13:

[1] Et Aftensuk (E. Aarestrup) *3:29*
[2] Folkevise II (C. Ploug) *1:44*

Ni Kjærlighedssange (Chr. Winther):

[3] 1. Du lader Ingen vide. *1:28*
[4] 2. Naar Dagen er bortgangen. *2:00*
[5] 3. Der var Roser i Dale. *1:18*
[6] 4. Jeg mine Qvaler alle. *2:51*
[7] 5. I Sommer, da Vi havde det yndige Veir *3:43*
[8] 6. Jeg længes efter Dig, min Ven! *2:11*
[9] 7. Bøgen skyder alt sit Blad. *3:12*
[10] 8. Jeg elsker Dig! *1:38*
[11] 9. Der bygger en venlig Svale. **1.57**

Fra ”Ahasverus” (B. S. Ingemann):

[12] Paa Kirkegaarden *1:53*

Tre Sange, opus 15A:

[13] Min Fryd den er saa lille (Forf. til ”Tre Dramer”; Ilia Fibiger) *2:53*
[14] Søndag (Rudolf Schmidt) *2:34*
[15] Hvad Lærken sang (Carl Andersen) *2:06*

[16] Det døende Barn (H. C. Andersen) *5:00*

Fire Sange Opus 1:

[17] 1. See Øinenes Violer blaae (Chr. Winther) *0:52*
[18] 2. Af min uhyre Smerte (Chr. Winther) *1:20*
[19] 3. Og vidste Blomsterne spæde (Chr. Winther) *2:02*
[20] 4. Til en Veninde (Emil Aarestrup) *1:55*

[21] Uden Haab (Chr. Winther) *3:05*

[22] Vuggesang (C. Ploug) *3:08*

Opus 21:

[23] I Storm (Gerson) *2:13*
[24] Nattergalen (Gerson) *2:44*
[25] Myggevise (Gerson efter Fallersleben) *1:28*
[26] Aftensang (Chr. Richardt) *1:22*

CD 2

Fra ”Norsk Lyrik”, opus 41:

[1] Höstsang (Welhaven) *2:53*
[2] Lokkende Toner (Welhaven) *4:12*
[3] I Storm (Peter Andreas Jensen) *2:05*
[4] Vidste Du Vei! (Theodor Kjærulf) *2:38*
[5] Digterens Vise af ”Kjærlighedens Komedie” (Henrik Ibsen) *3:09*
[6] Spindersken (Björnstjerne Björnson) *1:05*
[7] Dulgt Kjærlighed (Björnstjerne Björnson) *1:47*
[8] Paa Fjellet (Kristofer Janson) *2:36*
[9] Ho Aastrid (Kristofer Janson) *3:23*
[10] Hymne til Vaaren (Theodor Caspari) *2:18*

To Dikter af Bernhard Malmstrøm:

[11] 1. Hemlig Lycka *2:39*
[12] 2. Blomman *3:16*

Lieder und Gesänge, opus 35A:

[13] Begegnung (Otto Friedrich Gruppe) *2:17*
[14] Die Mädcher (Franz von Kobell) *3:07*
[15] Im Herbst (Albert Traeger) *3:19*
[16] Frühlingslied (Wilh. Wackernagel) *3:34*
[17] Lilien und Rosen (Friedrich Güll) *2:13*
[18] Das fragt sich doch noch sehr(Robert Reinick) *3:17*

Lieder und Gesänge, opus 35B:

[19] Reiters Morgengesang (Wilh. Hauff) *2:46*
[20] An den Sonnenschein (Robert Reinick) *2:22*
[21] Reiterlied (Georg Herwegh) *2:35*
[22] Abendlied (Julius Sturm) *1:52*
[23] Ständchen (Adolf Friedrich von Schack) *2:49*
[24] Willkommene Ruhe (Julius Sturm) *2:32*

Iben Vestergård, soprano
Cathrine Penderup, piano
Fazioli Model F212

Emil Hartmann (1836-1898)

Emil Hartmann blev født i et hjem, der var mere end almindeligt musikalsk. Hans far, J.P.E. Hartmann (1805-1900), var komponist, hans farfar og oldefar havde været musikere og komponister, og som noget temmeligt enestående på den tid havde også hans mor, Emma Hartmann, født Zinn (1807-1851), udgivet egne kompositioner! Det kan derfor ikke undre, at den unge Emil med stor ubekymrethed besluttede sig for at blive komponist. Ingen havde tilsyneladende fortalt ham, at man i Danmark ikke kunne leve af at skabe musik – i det mindste ikke, hvis man ville leve nogenlunde anstændigt og samtidigt forsørge en kone og nogle børn. Nemmere blev hans situation ikke af, at han i 1864 blev gift med en forvænt grossererdatter, Bolette Puggaard (1844-1929). For nok var der gennem den magtfulde grosserer Puggaard spændt et økonomisk sikkerhedsnet ud under den hårdt arbejdende komponist med den voksende børneflok, men herved oplevede Emil Hartmann også, at hans svigerfamilie øvede et mentalt pres på ham. I det hele taget var hans ubestridelige musikalitet, hans hyperfølsomme sind og hans store rastløshed med til at give ham et vanskeligt liv.

Men for at begynde med begyndelsen: Emil Hartmann kom til verden den 21. februar 1836 som sine forældres tredje barn. Hans fem år ældre søster Sophie blev gift med komponisten og dirigenten Niels W. Gade, mens en yngre søster, Clara, blev gift med hans ungdomskammerat, pianisten og dirigenten August Winding. Som barn lærte Emil at spille violin og klaver, og på klaveret opnåede han et så højt niveau, at han optrådte som pianist i egne værker. Men det blev dog orgelspillet, der blev hans egentlige erhverv – foruden naturligvis komponist- og dirigentvirksomheden, der lagde beslag på det meste af hans tid. I 1857 udgav han sit første opus, *Sange af Emil Aarestrup og Christian Winther*, og i 1859 fik han sin offentlige debut med musikken til August Bournonvilles ballet *Fjeldstuen*, som han komponerede sammen med August Winding. Året efter begav de sig begge ud på en studierejse til Leipzig og Paris, og efter hjemkomsten blev Emil Hartmann i august 1861 ansat som organist ved den nybyggede Sct. Johannes Kirke på Nørrebro i København. Ti år senere – og efter at have overvejet flere andre embeder i bl.a. Roskilde, Sorø og Århus – ansattes han som organist ved Christiansborg Slotskirke, hvor han officielt forblev til sin død den 18. juli 1898. I praksis må han dog ofte have overladt organisttjenesten til assistenter, for han var hyppigt fraværende, dels på grund af studie- og arbejdsrejser i udlandet, dels på grund af længerevarende ophold på hospitaler og kursteder for sindslidende. Efter at han i 1864 giftede sig med den otte år yngre Bolette Puggaard, indledte det unge par en nomadeagtig tilværelse i hastigt skiftende lejligheder i København afvekslende med ophold i slægtninges sommerboliger. Emil Hartmann vaklede bestandigt mellem ønsket om at bo bekvemt i byen og at leve fredeligt på landet, og da han ofte opholdt sig i udlandet, var det hustruen i Danmark som blev "agent" for hans mange flytteplaner og måtte sørge for alt det praktiske, mens han bekymret fulgte med på afstand.

I årene efter debuten komponerede han flere sceniske værker, hhv. musikken til syngespillet *En Nat mellem Fjældene* og operaen *Elverpigen*. Under arbejdet med sidstnævnte tog han sig dog tid til at skrive en samling sange, *24 Romancer og Sange med Piano*, som han skænkede sin hustru i bryllupsgave. Da han ikke havde modtaget nogen videre undervisning i musikteori, var han under arbejdet med operaen løbende i kontakt med sin far og Gade om kompositoriske spørgsmål. Af et brev fra denne tid til den forlovede får man indtryk af, hvordan musikdramatikken tiltrak ham, og man fornemmer samtidigt, at det var to højst forskellige komponist-temperamenter, der her skulle finde ud af det sammen på tværs af generationerne: den pedantiske og lidt kantede Hartmann senior, der til daglig havde sit levebrød som juridisk embedsmand, og som pålagde sønnen at være mere pertentlig, og den utålmodige unge Hartmann med den frodige fantasi

og de store armbevægelser, der frem for noget syntes, det skulle klinge stort og flot: ”Fader siger jeg er forhippet for at faae Meget færdigt, det kan ikke nytte for vore Forhold herhjemme jeg maatte hellere lave Mindre og udføre det med mere Omhu. For resten kan jeg tydelig see at Arbeidet more ham meget, han siger det er prægtige Ideer. Jeg siger ham at jeg vil ud over denne pedantiske Udførelse, man bliver jo aldrig færdig, desuden maa dramatisk Musik være noget flottere og saa at sige lidt raat gjort, det er med Princip at jeg har gjort det som det er, men paa nogle enkelte Punkter har han vel ret i at jeg skal udføre det lidt mere (…)”. (Brev nr. 35, se *). De sceniske værker var med til at bane vej for, at Emil Hartmann i 1867 modtog Det Anckerske Legat til at foretage en studierejse til Europas betydelige musikbyer: Berlin, Dresden, Leipzig, Paris og Wien. Rejsen overbeviste ham om, at han manglede musikteoretiske færdigheder og måtte arbejde hårdt for at indhente det forsømte; men på den anden side var han også kritisk over for nogle af de nyeste tyske komponister, som han mente komponerede så ”lærd” eller akademisk, at de kun sigtede på at gøre indtryk på deres kollegaer. Han var således begejstret for den type koncerter, der efterhånden bredte sig i mange lande, og som sigtede på at bringe koncertsalsmusikken ud til et bredere publikum ved, at man satte let tilgængelig musik på programmet og tilbød lave billetpriser. Til denne type koncerter, der i Danmark blev kendt som ”folkekoncerter”, passede Emil Hartmanns musik fortrinligt, hvad han selv var den første til at anerkende. For eksempel udtalte han i et brev til hustruen, at han i Magdeburg netop havde koncertopført en af sine ouverturer, og at den klang ”Pokkers godt og flot, men det er jo Musik af en lettere Art som kun kan opføres paa populære Concerter.” (Brev dateret 23.2.1882, trykt som nr. 184). Det var især de kortere orkesterværker, der byggede på nordiske folkeviser og nordisk sagnstof, fx *Nordiske Folkedanse* og *Skandinavisk Folkemusik*, Emil Hartmann havde succes med både i Danmark og i udlandet. Men også andre dele af hans efterhånden omfattende produktion af symfonisk musik, instrumentalkoncerter (for hhv. violin, cello og klaver), kammermusik og sceniske værker kom til opførelse, oftest under hans egen ledelse. Af scenisk musik komponerede han yderligere to syngespil, *Korsikaneren* og *Det store Lod* (efter Henrik Hertz' komedie *Sparekassen*), samt operaen *Ragnhild* (byggende på Hertz' uhyggelige gendigtning af en folkevise, *Svend Dyhrings Hus*) og balletmusikken *En Bryllupsfest i Hardanger*.

Emil Hartmann befandt sig efter egne udsagn bedst ”Syd for Østersøen”, hvilket rent praktisk betød Tyskland og dets nabolande. Som regel foretog han hvert år månedlange koncertrejser, hvor han dels afsøgte mulighederne for at få spillet sin musik eller præsentere sig ved egne komponistaftner, dels opdyrkede et betydeligt netværk af musikerkollegaer og forlæggere. I mange tilfælde kronedes hans opsøgende arbejde med held, og en række af hans værker blev både opført og udgivet i Tyskland. I en portrætartikel, skrevet af Charles Kjerulf i tidsskriftet *Nutiden*, 25. januar 1885, blev det fremhævet, at Emil Hartmann ikke blot kæmpede ”paa en behersket praktisk Maade” for den nationale tone i musikken, men at han også bestræbte sig på at popularisere kunsten. Dog understregede forfatteren, at Emil Hartmanns tilhørsforhold til den nordiske ”skole” var en anden end faderens og Gades: ”Hans Kunstnerpersonlighed er ikke nær saa oprindelig, ejendommelig som de to Mestres, men den er i meget nært Slægtskab med deres; og dette at Emil Hartmann som den yngre baade vil og kan forynge og forskjønne vore gamle kjendte Toner, giver ham en betydningsfuld Plads blandt vore Komponister.” Videre hedder det: ”Originalitet og Idé-Rigdom er egentlig ikke hans Sag; her gaar han kjendte Veje. Men i Udformningen, og da navnlig i den orkestrale Behandling, har han en Styrke som kun meget faa her hjemme. Han famler ikke, naar han skriver, – det synes i det mindste hans Musik at tyde paa. Han har en lykkelig Evne til at skrive løs, der vistnok er sjelden: en flydende Haand med flotte, karakterfulde Sving, en Stil, der baade er livlig og varm, men ikke bryder sig om at benytte kjendte Vendinger, – hertil

lidt Vidtløftighed i Udtrykket, der dog aldrig slaar over i kjedsommelig Udtværethed, …det er nogle faa Streger til Emil Hartmanns Billede." Emil Hartmann undgik altså ikke at blive sammenlignet med sin far og Niels W. Gade, når hans musik blev opført under hjemlige himmelstrøg, selv om han repræsenterede en yngre generation, og selv om hans målsætning om at nå ud til et bredere publikum var en anden end de ældre slægtninges; de havde snarere – i hvert fald som unge – henvendt sig til en borgerlig samfundselite. Men i udlandet, hvor hans musik blev hørt på sine egne præmisser, nød Emil Hartmann et betydeligt bedre ry, og her havde man bedre forståelse for, at hans brug af "den nordiske tone" var et ydre virkemiddel, der tjente til at gøre musikken nemmere at opfatte. Den relativt store udbredelse, som blev nogle af værkerne til del i samtiden, var dog ikke med til at fastholde komponistens navn i det lange løb. Også det forhold, at han ikke havde nær tilknytning til en af det borgerlige musiklivs centrale institutioner som *Musikforeningen* eller *Københavns Musikkonservatorium*, har formentlig betydet, at han hurtigere gik i historiens glemmebog end blev indskrevet i institutionshistorien.

Emil Hartmanns sange

Sangene fordeler sig over hele Emil Hartmanns produktion og viser hans store spændvidde inden for den vokale genre. Tidligst udsendte han i 1857 det lille hefte *Sange af Emil Aarestrup og Christian Winther*, opus 1, indeholdende blot fire sange, der alle præsenteres på denne indspilning, "See Øinenes Violer blaae", "Af min uhyre Smerte", "Og vidste Blomsterne spæde" og "Der er en Troldom paa din Læbe". Herpå udkom i 1864 *24 Romancer og Sange*, op. 5, der som nævnt udgjorde hans bryllupsgave til hustruen. Meget passende indgår *Ni Kjærlighedssange* til tekster af Chr. Winther i denne samling, ligesom *Vuggesang* med tekst af Carl Ploug, der blev en af Emil Hartmanns mest populære sange overhovedet og arrangeret for flere forskellige rent instrumentale besætninger, tryktes her for første gang. Endvidere indeholder *24 Romancer* en meget gribende udsættelse af stor værdighed af B.S. Ingemanns digt *Paa Kirkegaarden*. Denne bemærkelsesværdige tekst bygger på den gamle legende om den evigt vandrende, jødiske skomager, *Ahasverus*, som Ingemann lagde til grund for en digtcyklus med samme titel. Også den vemodige sang *Uden Haab* til tekst af Chr. Winther er fra denne romancesamling og anskuer den længselsfulde kærlighed ud fra den forelskede havmands perspektiv. Yderligere to sange, *Hemlig Lycka* (Hemmelig lykke) og *Blomman* (Blomsten) er skrevet til sanselige tekster af den svenske digter Bernhard Malmström. Blomman er karakteriseret ved, at de to første strofer synges på én melodi, mens den tredje og kulminerende strofe har sin egen melodi og akkompagnement. Rent teknisk udsættes digtet altså for en blanding af strofisk og gennemkomponeret form, og denne blandingsform betjente Emil Hartmann sig ofte af for at dramatisere eller intensivere det musikalske forløb. Et udvalg af sangene fra *24 Romancer* udkom i øvrigt med tysk tekst, og det er interessant at bemærke, at man i forbindelse med udgivelsen på det tyske marked fremhævede sangenes nordiske præg i titlen: *Lieder und Weisen in nordischem Volkston*. Om det øgede salget er uvist, men det viser, at konsumenthensynet lå forlæggerne, Breitkopf & Härtel i Leipzig, på sinde. Samlingen *Fem Sange*, opus 13, udgivet 1869, er tilegnet Emil Hartmanns svigermor, Signe Puggaard (1824-1897). Af de to sange, *Et Aftensuk* til tekst af Emil Aarestrup og *Folkevise II* af Carl Ploug, kan man høre, hvordan komponisten udviklede sine færdigheder i forskellige retninger; *Et Aftensuk* udgør en stemningsmættet romance med et medfortolkende akkompagnement, mens den balladeagtige *Folkevise* er kendetegnet af en humoristisk tekst og har en klaverstemme, der næsten slavisk følger sangstemmens forløb. *Fire Sange*, op. 21, daterer sig fra 1877 og har tekster af digterne Julius Gerson og Christian Richardt. Gerson er først og fremmest kendt for sine mange tekster til børnesange (fx "En lille nisse rejste"), men har med

digtene *I Storm* og *Myggevise* (på et forlæg fra Hoffmann von Fallersleben) inspireret komponisten til at vise sig som dramatiker med to storladne satser i højt tempo. *Nattergalen* og navnlig *Aftensang* til tekst af Chr. Richardt appellerede derimod til andre og mere afdæmpede sider af hans temperament. H.C. Andersens digt, *Det døende Barn*, fik ligeledes i hans udsættelse en dybt alvorlig karakter, der adskiller sig markant fra mangen en sentimental udsættelse af digtet. *Tre Sange for en Mellemstemme*, opus 15A, udkom i 1876 og indeholder sange med tekst af Rudoph Schmidt, Carl Andersen og den under pseudonym skrivende Ilia Fibiger (Forf. til "Tre Dramer"). Her havde Emil Hartmann altså ikke som sædvanligt kastet sin kærlighed på den danske guldalderlyrik, men fundet andre tekstkilder at øse af. Det var en almindelig opfattelse i samtiden, at Emil Hartmann var meget *receptiv*, altså så modtagelig for andre komponisters melodiske og harmoniske vendinger, at han lejlighedsvis gjorde dem til sine egne. Det var dog næppe intenderet og førte i mindst ét tilfælde til, at han omarbejdede en orkestersats, der nærmest kopierede et tema af Niels W. Gade, da den uheldige lighed blev påpeget. En anmeldelse af *Tre Sange for en Mellemstemme* i tidsskriftet *Nær og Fjern*, 21. april 1876, er således karakteristisk for, hvordan Emil Hartmanns sange blev modtaget. Det siges blandt andet, at komponisten ikke hørte til "de ængstelige Naturer, som skotte til Højre og Venstre for at undgaa en tidligere brugt Vending, men ved Siden af sin lidt for store Receptivitet besidder han en saadan Melodieusitet og Inderlighed i Stemningen, at han har kunnet skrive fortræffelige Sange. Om begge disse Komponistens Egenskaber mindes man nu i de nye 'Tre Sange for en Mellemstemme'. Hvor smuk og varm en Stemning ligger der ikke over den lille simple Sang 'Søndag', og hvor mange Reminiscenser samles ikke paa den anden Side i 'Hvad Lærken sang'?" Det er i øvrigt tankevækkende, at hele fire af Emil Hartmanns sange handler om søndage; foruden "Paa Søndag Aften" (med titlen *Folkevise*) og "Søndags Ro" (*Søndag*) findes der de to (ikke her indspillede) "Klokken ringer til Kirke" (*Søndagmorgen*) og "Paa solen jeg ser" (*Sæterjentens Søndag*). Denne ugedag, der for en organist sædvanligvis er ugens eneste faste arbejdsdag, må altså have haft en særlig betydning for ham.

Selv om man ikke fik det at vide på forhånd, ville man næppe være i tvivl om at samlingen "Norsk Lyrik", opus 41, er skrevet til norske tekster. For nok er de hentet fra hele syv forskellige digtere, men alligevel har sangene et fælles præg af, hvad man kunne kalde "fjeldromantik". Musikalsk ytrer den "norske tone" sig blandt andet ved store spring, der giver associationer til bjerge og dale, og ved folkemusikalske rytmer. De norske sange blev udgivet i 1892 og er tilegnet komponistens datter Ellen Bodil Neergaard (1867-1959). Hun var i 1885 blevet gift med godsejeren Rolf Viggo de Neergaard og havde sammen med ham skabt et blomstrende musikalsk miljø på den lollandske herregård Fuglsang. Bodil Neergaard havde studeret sang i Paris og var en fortrinlig sanger, så man må formode, at de norske sange ofte er blevet sunget i Fuglsangs elegante musiksal. Måske endog i overværelse af den fremmeste norske sangkomponist Edvard Grieg og hans danskfødte hustru Nina, som var nære bekendte af både Neergaards og af Emil Hartmanns søster og svoger Clara og August Winding. *Lokkende Toner* er et Johan Sebastian Welhavens mest kendte digte, som her i Emil Hartmanns udsættelse er blevet et helt lille drama. En Grieg-inspireret figur i klaverstemmen afrunder de enkelte sætninger og medvirker sammen med ekkovirkninger i sangstemmen til at intensivere den underliggende stemning af længsel efter den uopnåelige. Men kraftige akkorder i klaveret understreger, at målet befinder sig "langt, langt borte". *I Storm*, der har tekst af præsten og forfatteren Peter Andreas Jensen, er kendetegnet ved et illustrativt klaverakkompagnement, der pisker stemningen frem under sangerens intense deklamation af teksten. Emil Hartmanns produktion omfatter i øvrigt endnu en sang med titlen *I Storm* (indspillet på cd'en med danske sange), hvor individets kamp mod naturen

ligeledes er henlagt til en båd på et oprørt hav. Denne metafor blev flittigt brugt i romantikken, og på samme måde finder man ofte spindeviser, kendetegnet ved en flittig kvinde, der sætter spinderokken i bevægelse som akkompagnement til sine inderste, urolige tanker. Emil Hartmanns *Spindersken* med tekst af Björnstjerne Björnson er et eksempel på denne type sang, som vandt stor udbredelse i 1800-tallet. *Vidste du vei* med tekst af den norske geolog og digter Theodor Kjærulf har en inderlig og vemodig karakter, der skabes ved hjælp af en kredsende, stillestående melodibevægelse og formindskede, spændingsfyldte intervalskridt over en vedholdende og urovækkende rytme. Teksten til *Digterens vise* stammer fra Henrik Ibsens versedrama "Kjærlighedens komedie", der ved sin fremkomst i 1862 blev en skandale, som intet teater turde sætte op. Ibsen satte heri spørgsmålstegn ved en af det borgerlige samfunds bærende institutioner, ægteskabet, og spurgte, om den sande kærlighed kunne overleve, når ægteparret blevet presset af økonomiske og forsørgelsesmæssige krav. Og han spurgte også, om den kunstnerisk skabende evne og kunstnerens frihedstrang kunne forenes med et lykkeligt familieliv. Det er nok ikke helt forkert at gætte på, at Emil Hartmann opfattede denne sang selvbiografisk; men efter den storladne musikalske udsættelse at dømme, var han tilsyneladende optimistisk på kunstnerens vegne. *Dulgt kjærlighed*, der har tekst af Björnson, er præget af klart adskilte melodifraser, der tillader tekstens budskab om den uerklærede kærlighed at træde tydeligt frem. Sangene *Paa fjellet* og *Ho Aastrid* er skrevet til tekster af Kristofer Janson, der var præst og medstifter af Unitarisk Samfund i Norge. Han var blandt de første i Norge, som skrev fortællinger og digte på *landsmål* (et af de to officielle skriftsprog i Norge), hvilket ses allerede i titlen på *Ho Aastrid*. Også Theodor Caspari, der skrev *Hymne til vaaren*, var optaget af det norske landskab. Men til forskel fra Janson, der fokuserede på sproget, var det naturen og navnlig dens livgivende kraft, der interesserede Caspari. Han var en af de første til at pege på betydningen af at værne om naturen, hvilket kommer tydeligt til udtryk i det manende udbrud "Hellige vaar!".

Lieder und Gesänge, op. 35A og op. 35B, er titlen på to samlinger med hver seks sange, som Emil Hartmann udgav i 1885. Den første samling er tilegnet den danske koncertsangerinde Augusta Lütken, f. Schou (1855-1910) og den anden er tilegnet kongelig kammersanger Niels Juel Simonsen. Sidstnævnte uropførte sangene ved en koncert i København 29. januar 1885 med komponisten selv ved klaveret. Modtagelsen var nogenlunde gunstig, og selv om det i *Musikbladet* (31. januar 1885) udtaltes, at sangene ikke efterlod noget større indtryk, erklærede anmelderen dog samtidigt, at de var et nyt vidnesbyrd om komponistens "aldrig svigtende Ynde og Smag". Også i Tyskland var der sangere, der til stadighed koncertopførte disse sange, men man finder sjældent anmeldelser, der præciserer hvilke af sangene, det drejer sig om. *Begegnung* (Et møde) er skrevet til et digt af filosoffen og forfatteren Otto Friedrich Gruppe, som Emil Hartmann ikke var alene om at finde inspiration hos; også Johannes Brahms, Richard Strauss og Karl Löwe udsatte Gruppes digte. *Die Mädcher* (Pigerne) med tekst af forfatteren og mineralogen Franz von Kobell er skrevet i en dialekt, der taltes i Oberbayern. Det er i en vis forstand også en spindevise, men her bruges spinderiet som baggrund for de tre unge kvinders pludren. To af sangene, hhv. *Im Herbst* (Om efteråret) til tekst af Albert Traeger og *Lilien und Rosen* (Liljer og roser) til tekst af Friedrich Güll, beskriver en stemning af efterår og død, og de præges begge af et yderst afdæmpet akkompagnement og langsomt tempo. Derimod er *Frühlingslied* (Forårsvise) til et digt af Wilhelm Wackernagel kendetegnet af en livligere klaverstemme og en jublende glad melodi, der ofte bevæger sig op i det høje leje. *Das fragt sich doch noch sehr* (Det spørger jeg tit mig selv om) og *An den Sonnenschein* (Til solskinnet) er begge skrevet til digte af Robert Reinick, der især er blevet kendt som operalibrettist. *Das fragt sich* udmærker sig ved, at melodien nøje følger tekstens rytme, mens klaveret

med et rytmisk prægnant forspil indvarsler den sjælsrystende oplevelse, som et kys fra den udkårne udløser. Meget virkningsfuldt understreges det overraskende kys også harmonisk med et ryk til en ny toneart. Hele to af sangene i andet hefte af *Lieder und Gesänge* henter deres emner fra ridder-romantikkken. *Reiters Morgengesang* (En ridders morgensang) til tekst af Wilhelm Hauff bygger på en schwabisk folkevise og har med en "karakterfast" melodirytme ledsaget af akkorder i klaveret en næsten koralagtig udformning. *Reiterlied* (Ridder-vise) med tekst af Georg Herwegh kendetegnes ligeledes af en regelmæssig, næsten rigid rytme i melodistemmen, mens klaverets heftige figuration illustrerer, at ridtet er dødsens alvorligt. Digteren og præsten Julius Sturm anslog en anderledes andægtig stemning i digtene *Abendlied* (Aftensang) og *Wilkommene Ruhe* (Velkommen ro), og i udsættelsen af den førstnævnte fornemmer man en næsten religiøs tone. Endelig kan *Ständchen* (Serenade) til tekst af digteren og kunsthistorikeren Adolf Fr. von Schack fremhæves som eksempel på Emil Hartmanns omhyggeligt udarbejdede klaver-stemmer. Tilbageholdte, men rytmisk-markante figurer tjener her til at skabe en mystisk og forventningsfuld stemning for det natlige stævnemøde.

Samtidens slet skjulte antydning af at Emil Hartmann lod sig inspirere lovligt meget af andres musik, kan man hurtigt få bekræftet, når man lytter til hans sange. For her er reminiscenser af et broget udsnit af 1800-tals komponister såvel som genbrug af melodistumper fra komponisten selv i andre af hans værker. Denne praksis skal imidlertid ses i sammen-hæng med, at markedet for sangmusik var inde i en rivende ekspansion i anden halvdel af 1800-tallet, hvor det hørte med til god borgerlig dannelse, at man kunne synge og spille klaver. Behovet for trykte noder var derfor umådeligt stort og originalitets-kravet tilsvarende beskedent. Man kan vel nærmest hævde, at sang- og klavernoder ofte blev købt mere for underholdningsværdiens end for den kunst-neriske originalitets skyld. Men det skal i denne sammenhæng også understreges, at datidens musikforbrugere måtte have en grundig skoling bag sig for at kunne honorere de kunstneriske krav, som mange af Emil Hartmanns sange stiller.

© Lisbeth Ahlgren Jensen

*: Dateret 30.7.1864. Trykt som brev nr. 35 i *J.P.E. Hartmann og hans kreds. En komponistfamilies breve 1780-1900.* København, 2002. Udgivet med indledning og noter af Inger Sørensen.

Emil Hartmann (1836-1898)

Emil Hartmann was born into a very musical family. His father, J.P.E. Hartmann (1805-1900), was a composer, his grandfather and great grandfather had been musicians and composers, and as something quite exceptional for those times even his mother, Emma Hartmann, née Zinn (1807-51), published her own compositions! Therefore it came as no surprise, when the young Emil decided to become a composer. Obviously no one had told him that you couldn't live from being a composer in Denmark – at least not if you wanted a fairly decent life, where you also could provide for a wife and children. The situation didn't get easier when he in 1864 married Bolette Puggaard (1844-1929), a spoilt daughter of a merchant. The hard working composer with a growing family was hereby economically secured, but at the same time he felt that his family in-law exerted a psychological pressure on him. Being musical, hyper sensitive and very restless, this gave Emil Hartmann a difficult life.

But to start with the beginning: Emil Hartmann was born February 21st 1836, being his parents' third child. His older sister, Sophie married the composer and conductor Niels W. Gade, while a younger sister, Clara, married his friend, the pianist and composer August Winding. As a child Emil learned to play the violin and the piano. He played the piano well enough to perform as a pianist in his own works. But it was as an organist he would earn his living – besides off course composing and conducting, which took most of his time. In 1857 he published his first opus*, Songs by Emil Aarestrup and Christian Winther*. In 1859 he got his public debut with the music to the ballet *The Mountain Cottage* by August Bournonville which he composed together with August Winding. The following year Emil Hartmann and August Winding went to Leipzig and Paris to study and after their return Emil Hartmann was engaged as an organist at the newly built Sct. Johannes Church in Nørrebro, Copenhagen, in August 1861. Ten years later he was appointed to the same post in Christiansborg Slotskirke, Copenhagen, where he remained until his death July 18th 1898. However, he must have had several substitutes for his organist post since he was frequently away, partly because of his studies and work trips abroad, partly because of long stays at hospitals and health resorts. After his marriage in 1864, the young couple began a nomadic life moving from apartment to apartment in Copenhagen interrupted by stays in relatives' summerhouses. He could not decide whether to live comfortably in the city or peacefully in the countryside. Usually his wife had to deal with all his moving plans, since he was often away worried that she had not arranged it properly.

In the years following his debut he composed the music to the singspiel *A Night in the Mountains* and the opera *The Elf Girl*. During his work on the opera he also took time to compose a collection of songs, *24 Romances and Songs with Piano*, which he gave his wife as a wedding gift. Since he had not received much education in music theory, he consulted his father and Gade with compositional questions regarding the opera. From a letter from that time to his fiancée you get an impression of his attraction to the dramatic music, but you can also sense that two very different composer temperaments had to work together across generations: The pedantic and slightly angular Hartmann senior, who earned his living as a civil servant and wanted his son to be more meticulous, opposite the impatient young Hartmann with a healthy imagination and aggressive gestures demanding large and great sounds.

The stage-works helped him receive a scholarship in 1867 for studying in the most important music cities in Europe: Berlin, Dresden, Leipzig, Paris and Vienna. The journey convinced him of his lacking theoretical skills in music and he had to work hard to catch up with the neglected, but he was also critical to some of the newest German composers, of whom he thought composed very academically only to impress colleagues.

He was more excited about the type of concerts that were spreading to many countries, aiming at a wider audience by more accessible music and lower

ticket prices. Emil Hartmann recognised himself that his music fitted these public concerts very well. It was especially the shorter works built on Scandinavian Folk music like *Nordic Folk Dances* that became a great success both in Denmark and abroad. Other parts of his growing production of symphonic music, instrumental concerts (for violin, cello and piano), chamber music and incidental music were performed often conducted by himself. For the stage he composed another two singspiels, *The Corsican* and *The Big Prize* (after the comedy *The Bank* by Henrik Hertz), the opera *Ragnhild* (built on Hertz' scary rewriting of a folk song, *The house of Svend Dyhring*) and the ballet music *A Wedding Feast in Hardanger*.

Emil Hartmann himself felt most at home south of the Baltic Sea, meaning Germany and its neighbouring countries. He mostly went on concert trips for several months every year, both to present his music, but also to expand his network of music colleagues and publishers. He was usually successful in his goals, with many of his works performed and published in Germany. In a portrait article in *Nutiden* from 1885 by Charles Kjerulf, Emil Hartmann was described as a composer who, in a controlled way, fought for the national tone in the music and tried to popularise it. According to Kjerulf he had a different approach to the Nordic school than his father and Gade, not as original and extraordinary as theirs but strongly related. But the fact that the young Hartmann wanted to make the old known tunes more beautiful, made him important as a composer. Finally it was stated that his strength could be heard in the orchestral arrangement and his style was straight forward, continuous, warm and lively.

Emil Hartmann's comparison with his father and Niels W. Gade could not be avoided when his music was performed in Denmark. Even though he represented a younger generation, his goal was to reach out to a wider audience more than the elitists. But he managed to get a fairly good reputation abroad, where a better understanding for his use of the Nordic tone made the music more conceivable. Despite the fairly large distribution of some of his works at his time, his name could not be maintained in the long run. Also the fact that he did not have a close connection to at least one of Copenhagen's central music institutions like *The Society of Music* or *The Academy of Music* probably meant that he was quicker forgotten than he was written into institutional history.

Emil Hartmann's songs

The selection of songs, spread out over the entire working life of Emil Hartmann, displays his broad range within the vocal genre. His first opus from 1857, *Songs by Emil Aarestrup and Christian Winther*, contains four songs, which are represented on this cd. In 1864, *24 Romances and Songs*, opus 5, were published. They were, as mentioned, his wedding gift to his wife. *Nine Love Songs* with words by Christian Winther were a very suitable part of this collection as was *Cradle Song* with words by Carl Ploug. This song was to be one of Emil Hartmann's most popular songs and is arranged for different instruments. Another remarkable song from this collection is the moving arrangement of B. S. Ingemann's poem *At the Cemetery*. This remarkable text is built on the old legend about the eternal wandering Jewish shoemaker, *Ahasverus*, upon which Ingemann based his cycle of poems. Even the sad song *No Hope* with words by Chr. Winther is from this collection of songs. This song illustrates the longing love of a Merman seen from a Merman's perspective.

Two other songs, *Secret Happiness* and *The Flower* are written to sensuous texts by the Swedish poet Bernhard Malmström. *The Flower* is characterised by the two first stanzas being sung in one melody, while the third, and culminating stanza, has its own melody and accompaniment. Technically speaking, the poem is arranged in a mixture of strophic and through-composed form, a mixture that Emil Hartmann often used to dramatise or intensify the musical progress.

Some of the songs from *24 Romances* were also published with German translations, and it is interesting to notice that by publication for the German market, the Nordic character was accentuated in the title:

Lieder und Weisen in nordischem Volkston (Nordic Folksongs). Whether it increased the sale is uncertain, but it shows that the publishers, Breitkopf & Härtel in Leipzig, were considering the taste of their consumers. *Five Songs*, opus 13, published 1869, are dedicated to Emil Hartmann's mother in-law, Signe Puggaard (1824-1897). In the two songs, *A Sigh in the Evening* with words by Emil Aarestrup and *Folk Song* by Carl Ploug, you can hear the different paths of composing that Emil took. The first one is an emotional romance supported by the piano, and the folksong is in a ballad style with a humoristic text and a simple accompaniment. *Four Songs*, opus 21, dates from 1877 with words by Julius Gerson and Christian Richardt. Gerson is mainly known for writing texts to childrens' songs, but with the two poems *In the Storm* and *Mosquito Song*, based on a poem by Hoffmann von Fallersleben, he inspired the composer to make vivid, dramatic music. The poems by Richardt, *The Nightingale* and namely *Evening Song,* were appealing to a more quiet side of his temperament. H. C. Andersen's poem, *The dying Child*, showed his more serious side, different to other more sentimental arranged versions of the poem at that time. *Three Songs for middle voice*, opus 15A, was published in 1876 to poems by Rudolph Schmidt, Carl Andersen and the pseudonymous Ilia Fibiger ("author of *Tre Dramer*"). These three writers were, unlike most writers Emil Hartmann used for his music, not being from "The Danish Golden Age".

It was a common opinion of his time that Emil Hartmann was so receptive to other composers melodic and harmonic phrases that he sometimes made them his own, yet hardly intentional. It is generally believed that at least on one occasion he rewrote an orchestral movement following complaints that it too closely mirrored a theme of Gade. A Danish review from 1876 of *Three Songs for middle voice* clearly reflects the reception of Emil Hartmanns songs. It was mentioned that the composer did not look far around to avoid an earlier used phrase, but at the same time his talent for melodic lines and intensity made him an excellent song writer. These capacities show themselves in *Three Songs for a middle voice*: There is a beautiful, warm atmosphere in the simple song *Sunday*, whereas many reminiscences are collected in *What the Lark sang*.

Apart from this it is thought-provoking that four of Emil Hartmanns songs are about Sundays; next to the two recorded songs on this cd "At Sunday night" (titled *Folk Song*) and "Sunday peace" (*Sunday*), there also exists "The Bell calls to Church" (*Sunday morning*) and "I look at the Sun" (*Herdgirl's Sunday*). This day, which means work for an organist, must have had a special meaning to him.

Even if you were not told in advance, you probably would not be in doubt that the collection "Norwegian Lyric Poetry", opus 41, is composed over Norwegian texts. Even though there are seven different poets, the songs have a shared character of what you could call "mountain poetry". Musically the "Norwegian tone" is amongst others expressed by large leaps associating mountains and valleys, and by rhythms used in folk music. The Norwegian songs were published in 1892 and are dedicated to the composer's daughter Ellen Bodil Neergaard (1867-1959). She married the landowner Rolf Viggo de Neergaard in 1885 and together they created a flourishing musical environment at their manor "Fuglsang". Bodil Neergaard had been studying singing in Paris and was an excellent singer, so it could be presumed that the Norwegian songs were often performed in the elegant music room at Fuglsang. Maybe even in the presence of the foremost Norwegian song-composer Edvard Grieg and his Danish born wife Nina, who were close friends of the Neergaards and to Emil Hartmann's sister and brother in-law Clara and August Winding. *Alluring Notes* is one of Johan Sebastian Welhaven's best known poems, which in the hand of Emil Hartmann has become quite a drama. A figure in the piano voice inspired by Grieg rounds of the sentences and together with echo effects in the singing voice, it intensifies the underlying atmosphere of a longing for the unattainable. But powerful chords in the piano underline that the goal is far away. *In a Storm*, with words by the priest and writer Peter Andreas

Jensen, is characterised by an illustrative piano accompaniment whipping the atmosphere up under the singer's intensive declamation of the lyrics. In Emil Hartmann's production there is another song titled *In the Storm* (recorded on the cd with Danish songs) where the battle between individual and nature is also taking place on a boat in stormy weather. This metaphor was often used in the Romantic Movement, and in the same way you often find spinning songs where a hard-working woman moves the spinning wheel as an accompaniment to her deeply troubled thoughts. Emil Hartmann's song *The Spinner* with words by Björnstjerne Björnson is an example of this type of song that was widely distributed in the 19th Century. *If You knew the Way* with words by the Norwegian geologist and poet Theodor Kjærulf has a deeply melancholic character created by stationary melody and diminished, intensive intervals on top of a sustained and alarming rhythm. The text to *The Poets Ballad* comes from Henrik Ibsen's drama on verse "Comedy of Love", which became such a scandal when it came out in 1862 that no theatre dared to put it on stage. Ibsen was questioning one of the civil society's fundamental institutions, the marriage, asking whether true love could survive trials and tribulations of daily life. He also questioned if the creative artistic ability and the artist's need for freedom could be united with a happy family life. It is probably not wrong to guess, that Emil Hartmann was thinking this song autobiographical; but considering the grand musical arrangement of the poem, he appeared to be optimistic on behalf of the artist. *Hidden Love*, with text by Björnson, is characterised by clearly separated melodic phrases allowing the message of the text, the undeclared love, to appear clearly. The songs *In the Mountains* and *Ho Aastrid* are composed to words by Kristofer Janson, a priest and co-founder of Unitarian Society in Norway. He was amongst the first in Norway to write stories and poems in *landsmål* (one of two official written languages in Norway), which is already seen in the title *Ho Aastrid*. Even Theodor Caspari, who wrote *Hymn to the Spring*, was fascinated by the landscape in Norway. But in difference to Janson focusing on language, it was nature and namely it's life-giving force, which interested Caspari. He was one of the first to point out the importance of protecting nature, which is clearly expressed in the admonitory "Holy Spring!"

Songs, op. 35A and op. 35B, is the title of two collections containing six German songs each, published 1885. The first collection is dedicated to the Danish concert singer Augusta Lütken, née Schou (1855-1910) and the other to Royal concert singer Niels Juel Simonsen. The last mentioned first performed the songs at a concert in Copenhagen January 29th 1885 with the composer himself accompanying at the piano. The reception was fairly favourable and even though a review stated that the songs were not so impressive, it was also declared that they were new evidence of the composer's never failing good taste and grace. In Germany singers also performed these songs, but you seldom find reviews telling which songs they were. *A meeting* is written to a poem by the philosopher and writer Otto Friedrich Gruppe, who also inspired Johannes Brahms, Richard Strauss and Karl Löwe to put music to his poems. *The Young Girls* with words by the writer and mineralogist Franz von Kobell is written in a dialect spoken in Upper Bayern. In a way it is also a spinning song, but here the spinning is used as a background for the chatting of the three young women. Two of the songs, *In Autumn* with words by Albert Traeger and *Lilies and Roses* with words by Friedrich Güll describes an atmosphere of autumn and death and they are both characterised by a very subdued accompaniment and a slow tempo. *Spring Song* to a poem by Wilhelm Wackernagel is on the contrary characterised by a much livelier piano voice and a very cheerful melody often moving up to the high pitch. *I keep asking Myself* and *To the Sunshine* are both written to poems by Robert Reinick, especially known as an opera librettist. *I keep asking Myself* is characterised by the melody punctually following the rhythm of the text, while the piano with

a rhythmic concise prelude summons the soul shaking experience triggered by a kiss of the chosen one. The surprising kiss is effectively underlined harmonically by moving to a new key. In second album of Songs, a whole two songs get their subjects from the romance of chivalry. *A Knight's Morning Song* is built over a Swabian folk song and with a strict melodic rhythm accompanied by chords in the piano it almost has the shape of a chorale. *Knight Song* to words by Georg Herwegh is also characterised by a regular, almost rigid rhythm in the melodic voice, while the violent accompaniment of the piano illustrates the seriousness of the ride. The poet and priest Julius Sturm showed a differently devout atmosphere in the poems *Evening Song* and *Welcome Rest*, and in the arrangement of the first mentioned you sense an almost religious tone. Finally *A Serenade* by the poet and art historian Adolf Fr. von Schack can be seen as an example of Emil Hartmann's thoroughly composed piano voices. Held back, but rhythmic sharp figures serve a mystic expectant atmosphere for the nocturnal date.

The slight hint of Emil Hartmann's inspiration from other composers' music is quickly confirmed when listening to his songs. Besides reminiscences from music by a great variety of 19th Century composers he reuses melodic phrases from his own works as well. This, though, has to be compared with the fact that the market for song music was expanding rapidly in the second half of the century, where a good education also consisted of singing and playing piano. So the need for new printed music excelled the demand for originality. You can almost claim that song and piano sheet music were often produced more for entertainment value than for artistic endeavour. But it must be underlined, as well, that the usual music consumer of those days had to have received a better than average schooling to welcome the artistic demands, many of which Emil Hartmann's songs contain.

© Lisbeth Ahlgren Jensen
- Translation Cathrine Penderup

Carlsminde

IBEN VESTERGÅRD

Iben Vestergård studerede på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium fra 1997 til 2004, hvor hun tog Diplomeksamen. Hun var elev af Tove Hyldgaard, Else Paaske og Lars Waage. Hun har deltaget i mange masterclasses i lied og operafortolkning, for eksempel: Roger Vignoles, Dorothy Erwing og Thomas Hemsley. Hun har desuden deltaget i operakurser hos Christopher Cowell fra Covent Garden i London og har sunget i Orlando, Don Quixotte, Le Nozze Di Figaro og Roberto Devereux.

Efter Konservatoriet studerede hun i Wien hos Walter Moore, Professor ved Institut Für Gesäng, og undervises af Kirsten Buhl Møller, Professor ved Det Kongelige Danske Musikkonservatorium, af Else Paaske og andre anerkendte lærere. Hun har sunget talrige koncerter i Danmark og i udlandet med forskellige programmer, der fortrinsvis indeholder lieder, romancer, sange, operaarier og kirkearier. I 2007 indspillede hun sammen med Cathrine Penderup Emma Hartmanns samlede værker efterfulgt af en koncertturné i Danmark og i udlandet.

Iben Vestergård, Danish Soprano, was a student at the Royal Danish Music Academy in Copenhagen from 1997 – 2004, pupil to Tove Hyldgaard, Else Paaske and Lars Waage. She has participated in many Master classes in lied and opera interpretation, to name a few: Roger Vignoles, Dorothy Erwing, and Thomas Hemsley. She has taken Opera courses with Christopher Cowell from Covent Garden in London and has sung in Orlando, Don Quixotte, Le Nozze Di Figaro and Roberto Devereux.

After graduating she studied in Vienna with Walter Moore, Professor at Institut Für Gesäng, and is presently taking lessons with Kirsten Buhl Møller, Professor at the Royal Danish Academy of Music, Else Paaske and other distinguished teachers. She has sung many concerts in Denmark and abroad with various programs mostly containing lied, opera and church arias.

In 2007 Cathrine Penderup and she recorded the complete works of Emma Hartmann, the mother of Emil Hartmann.

Iben Vestergård

CATHRINE PENDERUP

Cathrine Penderup er uddannet på Det Kongelige Danske Musikkonservatorium med docent Tove Lønskov som lærer og havde sin debutkoncert i februar 2006. Undervejs har Cathrine Penderup studeret i Australien og har diplomeksamen fra Victorian College of the Arts i Melbourne med Donna Coleman og Michael Kieran Harvey som lærere. Hun har desuden taget privattimer hos Boris Guslitser og Max Cooke.

Cathrine Penderup har også deltaget og vundet præmier i Berlingske Musikkonkurrence, DKDMs legatkonkurrencer og Helsingør Musikfestivals internationale klaverkonkurrence. Cathrine Penderup har deltaget i masterclasses hos bl.a. Peter Feuchtwanger, Pnina Salzman, Charles Rosen, Katrine Gislinge, Eugen Indjic og Dimitri Bashkirov, og har givet koncerter i Danmark og udlandet. I 2007 indspillede hun sammen med Iben Vestergård de samlede værker af Emma Hartmann, mor til Emil Hartmann.

Cathrine Penderup, Danish pianist, is educated at the Royal Danish Academy of Music mentored by Tove Lønskov. In February 2006 she conducted her debut concert. In between her studies she went to Australia, where she received further education at the Victorian College of the Arts in Melbourne under the guidance of Donna Coleman and Michael Kieran Harvey. In addition she has taken private lessons with Boris Guslitser and Max Cooke.

Cathrine Penderup has also participated and won prizes in; Berlingske Music competition, competitions at the Academy in Copenhagen, and Ellsinore Music Festival international Piano competition. Cathrine Penderup has participated at Master classes with Peter Feuchtwanger, Pnina Salzman, Charles Rosen, Katrine Gislinge, Eugen Indjic and Dimitri Bashkirov, and has given concerts in Denmark, Australia and most of Europe. In 2007 Iben Vestergård and she recorded the complete works of Emma Hartmann, the mother of Emil Hartmann.

Cathrine Penderup

Fra "FEM SANGE"/*From "FIVE SONGS", opus 13*

CD 1 [1] Et Aftensuk. (E. Aarestrup.)
End blegrødt af Solen og blankt ligger Vandet;
i Baaden en Fisker sees glide fra Landet.
Hans Pjalter forskjønnes i Havfladens Speil;
der er Sølv om hans Aare og Guld i hans Seil, der er Sølv ……..

I Løvhytten sidder, med Armene trinde
om Elskerrens Nakke, en ung Elskerinde.
Og Drengen ved Brystet, saa smilende rød,
er faldet i Slummer paa Moderens Skjød, er faldet i Slummer ……..

I Luften sig svinge og stige og dale
og qvidrende krydse sig Svale ved Svale.
Vandmyggene sværme omkring dem og flye,
og tabe sig fjernt i en summende Sky, og tabe sig fjernt ……

Det aftnes, det mørknes. Paa Taget jeg skuer
med Hov'det i Vingen de sovende Duer.
Jeg selv kun, hvi er jeg ei rolig og glad,
som en Orm i sin Nød, som en Myg paa sit Blad?
Hvi er jeg ei rolig og glad, hvi er jeg ei glad, ei rolig og glad, ei rolig og glad.

A Sigh in the Evening
A fisherman goes to sea. A man and a woman sit happily in a hut with their baby boy. The pigeons sleep. But I am not calm and happy.

CD 1 [2] Folkevise. (C. Ploug.)
Paa Søndag Aften kommer hun til Dandsen ganske vist;
da skal en kort, men salig Stund erstatte mangen trist.
Er ugens slid end nok saa slemt, og fulgt af Vrøvl og Had,
Paa Søndag Aften Alt er glemt, og jeg er kisteglad, paa Søndag Aften …….

Vor By har kjønne Piger nok, som gjerne dandse vil;
men der er i den hele Flok kun én, min Hu staaer til.
De andre veed, de kjønne er, hun ene ved det ei;
Paa Søndag Aften vælges der, og hende vælger jeg, paa Søndag Aften ……

Saa flyve vi med frydfuldt Sind afsted i Dandsens Ring;
jeg seer i hendes Øine ind, men ellers Ingenting.
De Andres Skjemt mig rører ei, jeg ændser ei de leer;
Paa Søndag Aften dandser jeg bestemt med ingen Fleer, paa Søndag Aften ……

Og naar saa Dandsen er forbi, vi skye de Andres Fjed,
og følges ad en ensom Sti langs Mølledammens Bred;
Kun Himlens Stjerner paa os see, og Bølgen lytter stil,
Paa Søndag Aften - ja maaskee! hvis jeg faar Mod dertil, paa Søndag Aften …….

Folk Song
At the dance Sunday evening, she will be there. I cannot wait. I will choose her and dance only with her. If only I have the courage.

NI KJÆRLIGHEDSSANGE/ *NINE LOVE SONGS*
(Chr. Winther)

CD 1 [3] Du lader Ingen vide. (1)
Du lader Ingen vide,
om du er lykkelig?
Men, hvis du skulle lide,
betro det da til mig.
Jeg vil din Kummer gynge
som Barnet, der er sygt;
jeg vil den Sange synge,
at den kan slumre trygt,
at den, at den kan slumre trygt.

Saa roligt skal den hvile
og glemme Taarens Bad,
saa venligt skal den smile
og drømme, den var glad.
Thi ak! paa Livets Strande
langs Verdens vilde Strøm,
er Smerten kun det sande,
men Glæden er en drøm,
men Glæden er kun en drøm,
ja kun en Drøm.

You let No One know
Are you happy? Tell me if you are not, so that I can help you. I will ease your unhappiness. But on the beaches of life, on the river of life, only pain exists and happiness is but a dream.

CD 1 [4] Naar Dagen er bortgangen. (2)
Naar Dagen er bortgangen og Natten falder paa,
og alle de smaa Stjerner paa Himmelbuen gaae;
da slumrer vel mit Øie, men Tanken iler frem
og søger gjennem Sværmen til sit elskede Hjem.

Naar Solen atter straaler, da taler vel min Mund,
det synes, som jeg er der, men ak! det synes kun;
thi mens min Tunge taler, mit Hjerte iler frem
og søger gjennem Sværmen til sit elskede Hjem.

Urolig er min Slummer, ustadig er min Gang;
og fjernt fra Harpens Strænge flygter modløs min Sang;
min Tanke og mit Hjerte ak, vil du huse dem?
I Himlen og paa Jorden de har ei andet Hjem!
Ak, vil du huse dem? ak vil du huse dem?

When the Day is done
At night my eye sleeps, but thoughts rush through. During the day my tongue talks, but my heart rushes along. They want to find a beloved home. Will you house them?

CD 1 [5] Der var Roser i Dale. (3)
Der var Roser i Dale, og Violer bag Hæk;
i de løvrige Sale var der Qvidren og tale af Fugl og af Bæk.

Som den smidigste Slange gik de Bølger i Bugt;
og det svæved som Sange over Hauger og Vange fra Blomst og fra Frugt.

Der var Ranker, som binder til Himlen vor Jord;
der var blussende Kinder, der var deilige Qvinder i Sal og ved Bord!

Men af Alt, hvad jeg hørte, og af Alt, hvad jeg saae,
var der intet, mig rørte, mig min Tanke did førte,
hvor selv jeg ei kan naae –
hvor selv jeg ei kan naae!

There were Roses in Valleys
There were beautiful flowers, birds singing, sounds of streams and lovely women. But nothing touched me; my mind went where I cannot reach myself.

CD 1 [6] Jeg mine Qvaler alle. (4)
Jeg mine Qvaler alle paa Dør har jaget kjæk;
jeg saae dem tumle, falde og ile bort i Skræk;
men min var ikke Kraften, der vandt mig dette Slag;
det var min Helligaften, det var min Helligdag.

Jeg ved de staae og vente i Kulde hist og Slud,
og de vil atter hente mig, naar jeg træder ud;
men Aftnen vil jeg feire i mine Tankers Ly;
saa kan de siden leire sig grumt om mig paany.

Og Tankerne saa glade omsnoe mig som i Dands;
de lade kjærligt bade mig i dit Øies Glands!
De drømme, at din Stemme mig kalder, huld og sød;
ak, kunde jeg vel glemme den Stund, da du blev fød?

Jeg takker Gud for Livet og selv for hvad jeg led,
for Alt, hvad han har givet mig i sin Miskundhed,
for hvad han lod mig bøde, for hvad han tilgav mig,
for hvad, for hvad han tilgav mig; for alle Roser røde,
der blomstre huldt hos dig, der blomstre huldt hos dig,
der blomstre huldt hos dig!

All my Sufferings
I have chased my sufferings away, but I know that they are waiting for me outside. But until I meet them, I will think happy thoughts of you. I thank God for life, even for my misery, and for the red roses that flower with you.

CD 1 [7] I Sommer, da vi havde det yndige Veir. (5)
I Sommer, da vi havde det yndige Veir,
da sang jo for mig baade Lærker og Stær
og Gjøgen, den galed i Skoven;
da laae jeg i græsset saa blødt og saa grønt,
mens Solen, den tindred gjennem Løvet kjønt,
og luunt mig omfavnede Voven, og luunt mig omfavnede Voven.

Hvor er du nu henne, du qviddrende Gjæk,
som sang dine Viser bag Busk og i Hæk,
eller slog højt i Luften din Trille?
Du var jo min Mester, men også min Ven,
jeg hørte din Sang og du min igjen,
og saa taug vi begge to stille, og saa taug vi begge to stille.

Saa faldt du i slummer, du Rose saa rød,
og dine Øine segned, du Lilie blød?
I kunde ei holde Jer vaagen?
Ja, nu er her øde paa Mark og paa Toft,
Graaskyen har tjeldet os Himlens Loft,
paa Stenen sidder skrigende Maagen, paa Stenen sidder skrigende Maagen.

Nu Nattens Storm er blevet min Nattergal fiin,
den suser, den fløiter med sørgeligt Hviin
gjennem vaade, sukkende Grene;
og Døden har meiet sin grusomme Høst,
hver Farve er slukket i Dal og paa Kyst,
og Bølgerne stivnes til Stene, og Bølgerne stivnes til Stene.

Dog atter vil komme en pyntelig Vaar
med Skove, der grønnes, med Fugle, der slaaer,
med Blomster og Druer og Ranker;
med kyssesyge Bølger ved duftende Kyst,
med Smiil for mit Øie, med Fred for mit Bryst,
med Haab og med freidige Tanker, med Haab og med freidige Tanker.

For hvem tør jeg sanke den qvægende Høst?
Med hvem skal jeg dele den friske Sommerlyst,
og drikke af Blomsternes Skaaler?
Jeg veed det jo nok, men ak ! Det er mit Savn,
at end i det Fjerne hendes elskede Navn,
liig Vaaren mig lokker og straaler, liig Vaaren mig lokker og straaler.

Last Summer, when we had that lovely Weather
Last summer, birds were singing and the sun was shining. Now things have gone quiet, the roses have gone to sleep, it is dark and death has been harvesting. Spring will come again though, but with whom shall I share it? I do know; her name attracts me like spring.

CD 1 [8] Jeg længes efter dig, min Ven! (6)

Jeg længes efter dig, min Ven! Og kommer du ei
snart igjen,
saa maa jeg plat forsage, saa maa jeg plat forsage;
mit Liv har mistet al sin Duft, det trykker som en
Tordenluft, og Sangen bliver Klage;
mit Liv har mistet al sin ……..

Vort Huus er mig saa luunt og godt som
Tommelidens Tommeltot,
naar du kuns er derinde, naar du kuns er derinde;
men er du borte, uden Ro min Tanke flagrer fra sin
Bo for alle fire Vinde;
men er du borte, uden ……

Jeg længes, ak saa inderlig, dig, faur og fiin og
elskelig,
tæt til mit Bryst at trykke, tæt til mit Bryst at
trykke;
du dufterige Blomsterskud, mit sikre Leidebrev hos
Gud, mit Livs, min Tankes Smykke!
Du dufterige Blomsterskud ……

I long for you, my Friend!

Our house is warm when you are here, but when you are gone, my mind is never calm. I long for you, to hold you close, you jewel of my life and thoughts.

CD 1 [9] Bøgen skyder alt sit Blad. (7)

Bøgen skyder alt sit Blad, lysegrønt og sundt og saftigt;
Lærken synger foraarsglad; efter Natteduggens Bad,
dufte Græs og Blomster kraftigt, ja kraftigt!
Føler du den milde Vaar? Elskte! hører du de Sange,
der, liig Stjerneskud, fremgaaer fra Himlens
Hvælving høit, naar du betræder Havens Gange,
naar du ……..

Skimter du Violens Blaa? Aander du dens friske Sødme?
Sees du tankefuld at gaae, hvor de grønne Linde
staae glimrende, ja glimrende i Aftnens Rødme ?
Eller sidder du nu gjemt i din stille, sikre Stue?
mens dit Hjerte, tungt, beklemt, for Naturens fryd ei
stemt, maa ved hvert et Fodtrin grue?
Ja, maa ved hvert ……

Nei! jeg veed, du dvæler ei svag i Sorgens
Fængselskranke,
og din Sjæl ei sygner, nei! kjæk paa alt det Skjønnes
Vei sender du, ja sender du din stærke Tanke.
Derfor er det, Skjønhed har samlet huldt sig om din
Vandring;
derfor den beslægtet har dig sin Fakkel lige klar
under al dit Livs Forandring,
ja, under al dit Livs …….

The Beech shoots its Leaves

Can you feel the mild spring? Can you hear the lark and see the blue violets. Or are you sitting inside with a troubled heart? No, I know you have a strong mind. That is why beauty will shine on you.

CD 1 [10] Jeg elsker dig ! (8)

Jeg elsker dig! og aldrig rolig min Tanke sværmer om
dit Fjed;
og Hjertet sprænge vil sin Bolig, vil ud, vil ud og
sværme med.
Som i en Drøm, som i en Ruus
jeg følger selv mit Hjertes Vildhed,
og vaagner tidt i Nattens Stilhed
med Blikket paa dit mørke, mørke Huus.

En Flor af Elskovstanker søde da spirer op og
myldrer frem;
de klinge, bæve, dufte, gløde, men ak! du aldrig aner
dem;
thi, naar jeg seer dig, og min Aand
sig i din Ynde dybt tør sænke,
da er min Tanke lagt i Lænke,
og Læben, og Læben hviler paa din Haand.

I love you!

My mind is not calm and my heart is bursting. Thoughts of love are blooming, but you do not notice them. When I see you, my mind becomes chained.

CD 1 [11] Der bygger en venlig Svale. (9)
Der bygger en venlig Svale paa hendes Vindves Karm;
forstod jeg dog dens Tale og Sangen fra dens Barm,
og sangen fra dens Barm?
Forstod jeg dog dens Qvidder, det inderlige Sprog,
den taler, mens den sidder og seer saa skjælmsk og klog!
Den taler mens …….

For hendes Vindve skyder en Rosenstok sig op;
ud gjennem Løvet bryder rødmende Knop ved Knop,
ja rødmende Knop ved Knop.
Den stille Blomsterranke stirrer ad Ruden ind;
O, vidste jeg dens Tanke, o kjendte jeg dens Sind!
O, vidste jeg …….

Og Solens stærke Øie og Maanens blide Blik
saa ofte fra det Høie derind til hende gik, derind til hende gik.
De lykkelige Trende i Forhør jeg gjerne tog;
men ak, jeg maatte da kjende tre nye levende Sprog!
Men ak, jeg maatte …….

A kind Swallow is building
A swallow is building a nest in her window frame. Roses stare in through the window. If only I knew their thoughts. The sun and the moon enter her room. I would like to question them all, but then I would have to learn three new languages.

Af "AHASVERUS"/*From "AHASVERUS"*
(B.S. Ingemann)

CD 1 [12] Paa Kierkegaarden.
Over grave Maanen glider,
sagte hviske Nattens Vinde.
Christenqvinden Hænder vrider
ved det hvide Marmorminde.
"Ak for tidlig"! Qvinden græder,
"Ak for tidlig bleg i Død"!
Frem af mørke Busk jeg træder:
"Tør du see paa Jorsalsjøden?
Bedre tidlig end for silde"!
hvisker Jøden og bortvanker.
Christenqvinden græder stille.
Troer, jeg var kun hendes Tanker.

At the Cemetery
A Christian woman is mourning her beloved's death. The Eternal Jew appears: "Dare you look at me. Better early than too late."

TRE SANGE/*THREE SONGS, opus 15A*

CD 1 [13] Min Fryd den er saa lille.
(Forf. til "Tre Dramer"; Ilia Fibiger)
Min fryd den er saa lille, min Sorg den er saa stor;
mit Hjerte er som tynget af tre Skuffer Jord.
Mit Hjerte saa betynget dog finder ingen Ro,
thi Graven er ei gravet end, hvor trygt det skal bo.
Hvor er o svale Dæmring, din Aftens sidste Stund,
da Døden selv saa stille mig dysse skal i Blund
og lægge mig i fredens Arm og ved dens hulde Bryst,
mens Haabet hvisker sagtelig om Salighedens Lyst.
Saa venter mig den bedste, den evige Trøst,
naar jeg engang skal høre min Herres milde Røst:
"Du stakkels syndige Skabning, kom, thi dog du var mig kjær;
blev du paa Jord en fremmed kun, saa vær da hjemme her, vær hjemme her, vær hjemme her!"

My Joy is so small
I have no joy, only sorrows. I am waiting to find peace in the grave and hear the mild voice of my Lord: "Were you a stranger on Earth, be at home with me."

CD 1 [14] Søndag. (Rudolf Schmidt.)
Søndags ro! Kom til hver en Ydmyg Bo:
Bred din Mildhed over Hjemmet,
lok de skjulte Børn af Gjemmet
De, som kaldes Haab og tro! De, som …….

Søndags Fred! Stig saa taust i Hjertet ned:
Taust du vandre Byen over
Sorgen i sin Vugge sover,
naar sig nærme dine Fjed! Naar sig …….

Søndags lyst! Kom med Freden til mit Bryst:
Sang og Leg og røde Kinder
inderligt sig Alt forbinder
med et Væld af stille trøst, med et Væld …….

Søndags Lyst! o, kom med freden til mit Bryst.

Sunday
Peaceful Sunday, come to every home. Enter my heart and bring me peace.

CD 1 [15] Hvad Lærken sang. (Carl Andersen.)
Det var en Yndig Foraarsstund,blidt drømte Land og Sø,
og Blæsten tog sig Orlov og svang sig langt fra Ø,
men Lærken blev og sang der hjemme, der hjemme:

Højt løfter mig mit Vingepar, dog Dalen dybt jeg seer.
Dernede seer jeg Tvende, hvor Busken kjærligt leer.
Jeg tror de plukke røde Roser, saa liflige saa søde
Roser, saa søde.

"Ei! Ungersvenden plukker dem af Pigens søde Mund;
hun bytter dem mod andre fra Elskovsfagre Lund,
hun bytter mod andre fra Elskovs Lund,
hun bytter dem mod andre fra Elskovsfagre Lund
men aldrig, aldrig end jeg skued de Roser, der saa
deiligt lued, der saa deiligt lued!"

What the Lark sang
The lark sings in the spring: "I see two people picking beautiful red roses. The young man picks them from the girl's sweet mouth; she swaps them with others from the Valley of Love.

CD 1 [16] Det døende Barn. (H. C. Andersen.)
Moder, jeg er træt, nu vil jeg sove,
lad mig ved dit hjerte slumre ind;
græd dog ei, det maa du først mig love,
thi din Taare brænder paa min Kind.
Her er koldt og ude Stormen truer,
men i Drømme, der er alt saa smukt,
og de søde Englebørn jeg skuer,
naar jeg har det trætte Øie lukt,
naar jeg har det trætte Øie lukt.

Moder, seer du Englen ved min side?
Hører du den deilige Musik?
See, han har to Vinger smukke hvide,
dem han sikkert af vor Herre fik.
Grønt og Guult og Rødt for Øiet svæver,
det er Blomster Engelen udstrøer!
Faaer jeg også Vinger mens jeg lever,
eller, Moder, faaer jeg naar jeg døer?
Eller, Moder, faaer jeg naar jeg døer?

Hvorfor trykker saa du mine Hænder?
Hvorfor lægger du din Kind til min?
Den er vaad, og dog som Ild den brænder,
Moder jeg vil altid være din!
men saa maa du ikke længer sukke,
græder du, saa græder jeg med Dig.
Jeg er saa træt ! maa Øiet lukke.
Moder see! nu kysser Englen mig!
Moder see! nu kysser Englen mig!

The dying Child
I am tired, mother, and I want to sleep. Let me close my eyes so that I can see the angel. I will always be yours, so do not cry. See, mother, the angel is kissing me now.

FIRE SANGE/*FOUR SONGS, opus 1*

CD 1 [17] 1. (Chr. Winther.)
See Øinenes Violer blaae
og Kinderne med Roser paa,
og Hændernes hvide Liljer smaa,
alt blomstrer end saa frisk og prud,
alt blomstrer end saa frisk og prud,
men Hjertets Blomst er gaaet ud,
men Hjertets Blomst er gaaet ud!

1.
The eyes are violet, the cheeks like roses, everything is in bloom, but the flower in the heart has withered.

CD 1 [18] 2. (Chr. Winther.)
Af min uhyre Smerte
fødes de spæde Sange,
de hæve Vingen saa bange
og flagre til hendes Hjerte,
til Hjertet Veien de finde,
med Veemod de komme tilbage.
De ville ei nævne med Klage
Alt, hvad de saa derinde, Alt, hvad de saa derinde.

2.
My frail songs are born in pain, they flutter to her heart, but return in sadness after seeing what was inside.

CD 1 [19] 3. (Chr. Winther.)
Og vidste Blomsterne spæde af Saaret i min Barm,
de vilde med mig græde, og lindre al min Harm,
de vilde med mig græde og lindre al min Harm.
Og vidste de min Qvide de gyldne Stjerner smaa,
fra Himlen vilde de glide, og lade Trøst mig faae,
fra Himlen vilde de glide og lade Trøst mig faae.

Dog disse kunne ei vide't kun Een veed af min Harm,
hun selv har sønderslidet og sønderknust min Barm,
hun selv har sønderslidet og sønderknust min Barm.

3.
The flowers and the stars would comfort me if they knew the pain in my heart, which has been torn apart by her.

CD 1 [20] 4. (Emil Aarestrup.)
Der er en Trolddom paa din Læbe, der er en Afgrund
i dit Blik,
der er i Lyden af din Stemme en Drøms ætheriske
Musik.

Der er en Klarhed paa din Pande, der er et Mørke i
dit Haar,
der er en Strøm af Blomsteraande omkring dig, hvor
du staaer og gaaer.

Der er en Skat af evig Viisdom i Smilehullet paa din
Kind,
der er en Brønd, en Sandhedskilde for alle Hjerter i
dit Sind.

Der er en Verden i dit Indre, en sværmerisk, chaotisk
Vaar,
som jeg umulig kan forglemme, som jeg tilbeder og
forstaaer.

4.
There is deepness in your eyes, clarity on your brow and a scent of flowers around you. I adore your internal chaotic spring.

CD 1 [21] Uden Haab. (Chr. Winther.)

Solen alt synker, Bølgerne gaae, Luftningen hvisker i Siv og Straa;
Havmanden sidder paa Steen ved Strand, slaaer han sin Harpe med hviden Haand;
slaaer han sin Harpes gyldne Net, Skoven den holder sit Aandedræt,
Fuglene tie; men Bølgens Klang blander sig ømt med hans søde Sang.

Jomfruen lytter paa Blomsterbred, Hjertet det banker uroligt derved;
hemmeligt, sødt hendes Rosenkind kysses af Aftenens sukkende Vind.
Øinenes Stjerner i Taage staae, Foden fortryllet ei mægter at gaae;
brat hun dog presser sin haand mod Bryst, heftigt med Suk hun hæver sin Røst :

"Havmand, skjøn Havmand! din Sang er sød, deiligt den tidt for mit Øre lød";
"Havmand, skjøn Havmand! kom vel ihu: salig vorder dog aldrig du"!
Aldrig, gjentoned fra Skov og Vang, flux forstummed den venlige Sang;
stille han sank i sin Vugge vaad, Dybet kun hørte hans bitre graad, Dybet kun hørte hans ……..

No Hope

It is evening. The merman plays his harp. The virgin listens, her heart is beating: "My dear merman, how beautiful you sing." The singing stops, the merman cries as he sinks back into the sea.

CD 1 [22] Vuggesang. (C. Ploug.)

Nu skal du kjønt dig putte ned og lukke Øinenes Laage!
Imens du sover, din Moder vil over dig vaage.
Du er den Første, som jeg bar til Livet med Angst og Smerte,
derfor er du en Skat jeg har, den dyreste for mit Hjerte.
Luk, o luk nu Øinenes Laage, sov, o sov, sov, o sov!

Nu skal du sove fast og trygt og drømme Drømme saa smukke!
Der er en Jacobsstige bygt fra Himmerig ned til din Vugge:
Ad den Guds Engle komme ned og lære dig deres Lege,
og vise dig en Herlighed, som Barnet engang skal eie.
Drøm, o drøm nu Drømme saa smukke, drøm, o drøm, drøm, o drøm!

Nu skal du sove godt og sundt og vinde Nemme og Kræfter,
og trippe snart i Stuen rundt og nynne mig sangene efter!
Og engang skal du see dig om Verden og Kundskabens Rige,
men altid blive god og from, og altid min egen Pige.
Sov, o sov, jeg over dig vaager, sov, o sov, sov, o sov!

Cradle Song

Go to sleep and close your eyes. I, your mother, will always watch over you. Dream sweet, my love. Dream tight, my child.

OPUS 21

CD 1 [23] I Storm. (Gerson.)
Vildt paa Havet suser Stormen! pidsked op fra
Revlens Sand,
styrte Bølger ret som Bjerge, knuste paa den nøgne Strand,
op mod Skyens Rand den sorte sprøiter skumhvidt
Dybets Vand, sprøiter skumhvidt Dybets Vand.

Alt er Mørke! kun en Stribe henad Himlen lue rød
lyser for den Fugl, der trættet synker i sin bratte Død.
Stakkels Skib, som rorløst tumles, kan du frelses af
din Nød? Kan du frelses af din Nød?

Ei dets Fører tror det mere! Blikket paa det vide Rum,
løfter paa sin Arm den stærke han sin Søn, af Rædsel
stum, af Rædsel stum,
Bær dem, kjære Gud og Fader, uskadt gjennem
Braad og Skum!

In the Storm
There is a fierce storm at sea. A ship is being tossed around. Dear God, guide the shipmaster and his son through the storm.

CD 1 [24] Nattergalen. (Gerson.)
Hvor det ringer sødt fra Busken! Jeg vil lytte stille til.
Er det ikke Nattergalens lifligbløde Fløitespil?
lifligbløde Fløitespil?
Jo! jeg kjender disse Toner! sødt som nu det for mig lød,
naar min Moder sad og vugged mig i slummer paa sit
Skjød, mig i slummer paa sit Skjød.
Hvor velsignet lød det ikke! og hvor saae hun paa
mig huldt!
Kjære Nattergal o! kan du, syng som hun mit Hjerte fuldt!
O! syng som hun! Kjære Nattergal, o! kan du, syng
som hun mit Hjerte fuldt!
O ! syng som hun mit Hjerte fuldt!

The Nightingale
The sweet and soft singing of the nightingale is heard. It reminds me of my mother singing me a lullaby. Oh, dear nightingale, sing like her.

CD 1 [25] Myggevise.
(Gerson efter Fallersleben.)
Stryg Fiolen, I Blomster, spil op til en Dands,
høit paa Himmelen straaler nu Solen i Glands;
lystig flagre nu vi ville over Mark, over Kyst.
hele Verden den vide, den er vor med sin Lyst, den er
vor med sin Lyst!

Stryg Fiolen I Blomster, vort Liv er saa kort,
er der givet os Vinger, vi dandse det bort,
over Mark, over Enge, i den solvarme Luft
er vi smaa, hele Verden er dog vor med sin Duft, er
dog vor med sin Duft !

Mosquito Song
Play a tune, flowers. We will happily flutter all over the world. Our lives are short, we dance it away over fields and meadows.

CD 1 [26] Aftensang. (Chr. Richardt.)
Havets Strømme som i Drømme vugge sig mod Kyst;
gik saa stille, gik saa milde Vover i mit Bryst! I
Vover i mit Bryst!

Sol gik under, Stjernen stunder frem i Dagens Fjed;
saa mit Minde lyst oprinde, naar min Sol gaar ned!
naar Livets Sol gaar ned!

Høit i Gyngen Sangfuglklyngen slumred ind som
bedst;
til min Rede vil jeg bede Fuglens Fred til Gjæst, al
Fuglens Fred til Gjæst!

Evening Song
The sea is quiet, the sun sets and the stars appear. The birds go to sleep. I welcome the peace.

Fra "NORSK LYRIK"/*From "NORWEGIAN LYRIC POETRY"*

CD 2 [1] Höstsang. (Welhaven.)
Vingede skarer fly de sorte skove.
Under dem farer storm paa vildest vove;
over dem blinker stjernen mildt og vinker toget til palmernes ly, til palmernes ly.
Ak, om jeg kunde fölge fuglens baner,
vilde jeg blunde dog blandt mörke graner,
hist i det fjerne vinker ingen stjerne saa södt, saa södt som drömmene her,
ingen stjerne saa södt, saa södt som drömmene her.

Her, hvor min glæde klang fra alle dale,
her, hvor min spæde blomst er lagt i dvale,
her vil jeg sprede om min dunkle rede vingen og vente min blund, og vente min blund.
I mine drömme gror der liljer fagre;
dèr ser jeg ömme foraarsalfer flagre;
af mine grave danne de en have, og vække mig smilende dèr,
ja, vække mig smilende dèr, ja smilende dèr.

Autumn Song
Autumn has come and the bird flocks are leaving the black forests. A storm is blowing, and a star is waving the birds to a calm resting place, where the palm trees grow. I want to come along, but no star is waving at me so sweetly as the star of my dreams!

CD 2 [2] Lokkende toner. (Welhaven.)
Der flöi en fugl over granehei, som synger for glemte sange;
den lokked mig bort fra slagen vei og ind paa skyggede gange.
Jeg kom til skjulte kilder og tjern, hvor elgene törsten slukke;
men fuglesangen löd endnu fjern, som nyn mellem vindens sukke:
Tirilil, tirilil - Tove, langt, langt bort i skove!
Jeg stod i birkenes höie sal mens midtsommerdagen helded;
der tindrede dugg i dybendal, det skinned som guld af fjeldet.
Da bæved lunden, da lød det nær som af en susende vinge,
og grant jeg hörte fra fjeld og trær de lokkende toner klinge:
Tirilil, tirilil – Tove, langt, langt bort i skove!

Der förer en sti saa langt af led til lien, hvor fuglen bygger;
der stemmer den op hver sang, den ved, i dunkleste graneskygger.
Men om jeg aldrig kan finde did, jeg kjender dog lokkesangen,
hvor södt den kalder ved sommertid, naar kvelden har dugget vangen:
Tirilil, tirilil – Tove, langt, langt bort i skove!

Alluring Notes
A bird came and lured me with it's song away from the path in the forest. Suddenly I found myself in the middle of the surrounding nature's hidden wonders. Once again I heard the bird singing: "Tirilil, tirilil – Tove", far, far away in the forest!

CD 2 [3] I storm. (Peter Andreas Jensen.)
Det gaar strygende fort med en kuling fra nord paa den skummende vei;
en slugende styrtning fölger mit spor, men langer mig ei.
For rebede seil med skyernes hast og döden om bord!
Det hviner i vant, o tænk, om det brast paa den hylende fjord!
Min flyvende baad er en fnysende hest over fraadende sö!
der glaner bag skyen et solglimt i vest, lig en fristende mö.
Du daarer mig ei! Jeg ved, hvad der bor i dit flanende smil:
velkommen i skyen, rullende Thor; med din funklende pil! Velkommen o Thor!

Ja, saa skal det gaa! Under stormenes sus, under maagernes sang,
med tordenens brölen og bölgernes brus gaar min strygende gang!
Det vexler i barmen af jublende lyst og pirrende angst:
snart konge paa bölgernes hvælvede bryst, snart dybenes fangst!
Hurra for det skummende, svulmende hav! svulm höiere da!
I kjekke, der hilse med lyst eders grav, et dobbelt hurra!
Men du, som urokkeligt blotter din favn mod brændingens brand,
tre gange velsignet dit hellige navn, o fædrene land! o fædrene land!

In a Storm
The boat is moving rapidly in the north wind on the rebellious sea. One moment I feel so exited, and the next I feel deeply scared. I am the king of the waves, and also the prey of the abyss! Death is sailing with me! Blessed be thy name, oh, ancestral land!

CD 2 [4] Vidste du vei! (Theodor Kjærulf.)
Vidste du vei, du liden fugl, den, som jeg selv ei ved,
ei sad du ledig i dit skjul, men lystig flöi du af sted.
Jeg bandt dig om halsen et lidet brev, der i mit ganske sind;
du seiler bedre end seiler gæv, venter ei först paa vind.
Men ei kan jeg sende et eneste ord, og intet faar jeg igjen;
jeg ved ei naar, jeg ved ei hvor, ei om vi mödes end,
jeg ved ei naar, jeg ved ei hvor, ei om vi mödes end.
Og endda saa ville de, jeg skal le og kvidre saa flink som du;
viljen har jeg, maatte de se, at evnen ei brister nu!
ja, viljen har jeg, maatte de se, at evnen ei brister nu!

If you knew the Way!
If you only knew the way, little bird! I tied a small letter around your neck, but alas, I am getting no reply! I don't know when we will meet again my love, and then you want me to laugh happily? I cannot!

CD 2 [5] Digterens vise. Af "Kjærlighedens Komedie." (Henrik Ibsen.)
Solglad dag i hegnet have skabtes dig til lyst og leg;
tænk ei paa, at höstens gave tidt nok vaarens löfter sveg.
Æbleblomsten, hvid og vakker breder over dig sit tjeld,
lad den saa langs alle bakker drysses veirslaat næste kveld!
Hvad vil du om frugten spörge midt i træets blomstertid?
hvorfor sukke, hvorfor sörge, slövet under slæb og slid?
hvorfor lade fugleskræmmen klapre dag og nat paa stang?
glade broder, fuglestemmen eier dog en bedre klang!

Hvorfor vil du spurven jage fra din rige blomstergren?
Lad den för som sanglön tage din forhaabning én for én.
Tro mig, du ved byttet vinder, tusker sang mod sildig frugt;
husk morale : "tiden rinder;" snart din friluftslund er lukt.
Jeg vil leve, jeg vil synge, til den dör, den sidste hæk;
fei da tröstig alt i dynge, kast saa hele stasen væk!
grinden op, lad faar og kviger gramse graadigt, hver som bedst;
jeg bröd blomsten; lidt det siger, hvem der tar den döde rest!
Jeg vil leve jeg vil synge, til den dör den sidste hæk;
fei da tröstig alt i dynge, kast saa hele stasen væk!

The Poets Ballad
A sunny day in the hedge is created for lust and play. Why sigh, influenced by the hard work of the day? I want to live, I want to sing until the last hedge dies. Always remember that time flies…

CD 2 [6] Spindersken. (Björnstjerne Björnson.)
Nei, hvad var det jeg fik
for et spörsmaal, da han gik :
”jeg en væv lager til,
den skal op som i april;
hvis du tror, du har raad,
giv mig traad!”

Nei, hvad mener han vel?
vil han væve paa den selv?
og, mit deilige spind,
see, det mener han skal ind?
og saa fort som det gaar,
alt i vaar?
og han lo, da han flöi;
nei, han saa fuld af sköi.

Tör jeg lægge mit spind
i saa ungt og flygtigt sind?
give Gud, at det bandt,
hvad jeg spandt!
give Gud, at det bandt,
hvad jeg spandt!
give Gud, at det bandt!

The Spinner
What an odd question he gave me: I will make a loom as I did in April, if you think you can afford it, give me thread! What does he mean? Do I dare to place my fine spin in such a young and casual mind! Oh my God, let it last!

CD 2 [7] Dulgt kjærlighed.
(Björnstjerne Björnson.)
Han tvær over bænkene hang;
hun lystig i dansen sig svang.
Hun legte, hun lo
med en og med to;
hans hjerte var nærved at briste,
men det var der ingen, som vidste.

Hun gik bag ved laden den kveld,
han kom for at sige farvel.
Hun kasted sig ned,
hun græd og hun græd,
sit livshaab, det skulde hun miste.
Men det var der ingen, som vidste.

Ham tiden faldt frygtelig lang.
Saa kom han tilbage engang.
Hun havde det godt;
hun fred havde faat;
hun tænkte paa ham i det sidste.
Men det var der ingen, som vidste.

Hidden Love
A song about ”he” and ”she” and their secret love. He is unhappy. She is dancing with others. He says goodbye and leaves the town. Time passed so slowly and one day he came back. She was doing well, she found peace in the eternal rest!

CD 2 [8] Paa fjellet. (Kristofer Janson.)
Huhei ! Huhei !
Kor er dat vel friskt og lett upp aa fjellet!
her leikar vinden i kaate sprett upp aa fjellet!
og foten dansar, og augat lær,
og hjartat kveikjande hugnad fær
upp aa fjellet! upp aa fjellet!

Kom upp fraa den tronge dal upp aa fjellet!
Her bles ein blaaster so frisk og sval upp aa fjellet!
Og lidi skin utav blomar full,
og soli drys alt sitt fagra gull
upp aa fjellet! Upp aa fjellet!

Og naar no soli til kvila gjeng attum fjellet,
daa reida skuggarne upp si seng att med fjellet,
daa giddrar alt i ein staalastraum,
og hjartat sveiper seg inn i draum
upp aa fjellet. Kom upp! kom upp!

”Aa kjære kom til meg upp aa fjellet!
Eg sit so lengtande etter deg upp aa fjellet!

kom, svala med meg, til dat verd ljost,
daa stryker otten ifraa mitt brjost
her paa fjellet, her paa fjellet, kom upp! kom upp!"

In the Mountains
How fresh and lovely it is. When the day has come to an end and the shadows are making a bed, then my heart is wrapped in a dream. Oh my dear, come up to me in the mountains!

CD 2 [9] Ho Aastrid. (Kristofer Janson.)
Og, hev' du set Aastrid, paa Kampen ho bur,
daa tenkjer eg, gut, du paa vegen deg snur;
for augat dat lyser lik soli, som dryser
sitt tindrande ljos, naar ho snjofjellet kysser.
Du Aastrid! Du Aastrid!
Og, hev' du mi Aastrid i springaren set,
eg vaagar daa, gut, du mest misser ditt vit ;
snaudt augat kann fylgja dan ringlande sylgja,
ho dansar og sviv nett som skumet paa bylgja,
Ho Aastrid! Ho Aastrid!

Og, hev' du höyrt Aastrid mi skratta og læ,
eg lovar deg, gut, du skal skratta med,
for laatten han tullar og skrellande rullar,
ja, nett som dei kulor i sylvskaaler trullar.
Aa Aastrid! Aa Aastrid!
Og, hev' du höyrt Aastrid mi syngja ein kveld,
dat er, som dat susar fraa skog og fraa fjell;
for tonarne dröyma, naar mjuke dei ströyma,
dat er som du alt, ja deg sjölv, kunde glöyma.
Hjaa Aastrid! Hjaa Aastrid!

Ja, Aastrid er fager, som dagen er bjart,
sjaa haaret kor tjukt og kor glimande svart;
og kinnerna fina so friskleitta skina
som blomen i graset, som rosorna mina.
Du Aastrid! Du Aastrid!
Hei gut! Denna Aastrid ho skal verda mi,
du verd ei so sæl i di livande tid,
hjaa meg skal ho stella, skal skratta og skrella,
skal rugga og hugga smaagut og smaakjella.
Mi Aastrid! Mi Aastrid!

Ho Aastrid
Oh, Aastrid! She shines as the sun. She dances as the foam on the waves, and she sings so beautifully that you will forget everything – even yourself! Oh my Aastrid, I wish for you to be mine!

CD 2 [10] Hymne til vaaren. (Theodor Caspari.)
Sælsomme gjest!
lister dig legende let gjennem kveldene,
döser i drivende taage paa fjeldene,
klædt i sydvest;
smyger dig syngende, hjerteforyngende
ind i mit syn,
lægger dig klyngende, nervebetyngende
over mit bryn, over mit bryn.

Manende skald!
vækker den gjærende saft i det værende,
lægger til fortidens rödder den skærende
öxe til fald;
stryger saa kjælende, tankebesjælende
ungdommens kind,
dysser saa kvælende, aandedrætstjælende
oldingen ind, oldingen ind.

Hellige vaar!
Har jeg det bævende drag af det strævende?
Er jeg et spirende skud af den levende
trang, som bestaar?
Eller gaar fældende, livsovervældende,
væld ig din flom,
henover trællende tanker, som ældende
dör for din dom? dör for din dom?
Hellige vaar!

Hymn to the Spring
You are an odd guest - sneaking so playfully through the evenings. You insinuatingly stroke the cheek of youth and lull the old man to sleep. Holy spring, am I a part of the living urge, or does my thoughts die at your command?

TO DIKTER/*TWO POEMS*
(Bernhard Malmstrøm)

CD 2 [11] 1. Hemlig Lycka.
När rosig morgonens strimma blänker, ack, säg,
hvem tänker din själ, o Hulda! väl först uppå?
När dagens öga sig sammansluter, o säg, hvem
njuter din dröms förtjusta omfamning då?
Kring dina läppar när löjet leker, o säg, hvem smeker
din tankes vingade kärleksgud?
När dina läppar, de morgonfriska, om kärlek hviska,
hvem sönderkysser de kära ljud?
hvem sönderkysser de kära ljud?

Du ljufva, tjusande mö! förklara det underbara, som i
dit öga jag ofta såg;
när än det tycktes om himlar, drömma och än sig
gömma, som om ett sorgflor för tanken låg.
Hvem är, o säg mig, den lyckofulle, som ega skulle
din själs klenod och ditt hjertas skatt?
På den du tänker, när ögat blänker, och när du
sänker i handens snö dina lockars natt?
i handens snö dina lockars natt?

Ack, om den sälle jag nämna finge, som utan vinge
dock sväfvar rymderna djerft omkring,
af dig, du svärmiska flicka, buren, af dig besvuren
inom din fägrings förtrollnings ring!
Dock tyst, mitt hjerta, var stumt som natten: den
bästa skatten sig gömmer städse i mörkrets famn.
Jag vet det namn, som hon ömt tillbeder; men tyst
jag breder en rosenslöja kring detta namn,
en rosenslöja kring detta namn.

1. Secret Happiness
Oh Hulda, of who are you thinking? Who do your lips kiss when they are whispering about love? Who is the happy one that owns the treasures of your heart and soul? I know the name that she worships, but I won't say!

CD 2 [12] 2. Blomman.
Dofta, dofta, blomma min! under höga lindar.
Gjut din milda vällukt in uti vårens vindar:
akta dock, att solens bad icke bleker dina blad, ej din syn förblindar.
Dofta, dofta blomma min! under höga lindar, under höga lindar.

O, hur gerna till mitt bröst ville jag dig trycka!
Undan lifvets sorgsna höst ville jag dig rycka,
lära dina ögons språk, tröstas efter dagens tråk af ditt hjertas lycka.
O, hur gerna till mitt bröst ville jag dig trycka, ville jag dig trycka!

Men ditt milda väsens frid vågar jag ej störa.
Vakna, somna, blyg och blid! Ingen skall dig röra.
Men din ljufva andedrägt må till mig hvar vänlig flägt på sin vinge föra.
Ej din fägring hösten når, tiden ej försvagar,
Hjertats oskuld har en vår, nyfödd alla dagar.
Dofta, dofta, blomma min! le och älska, bed och brinn uti sommardagar,
dofta, dofta, blomma min! uti sommardagar, uti sommardagar! dofta, dofta uti sommardagar !

2. The Flower
Emit your fragrance my flower, I do want to hug you and take all your sorrows away. But I dare not disturb your peaceful sleep! Emit your fragrance my flower, laugh, love, pray, and burn with desire in the summer days.

LIEDER und GESÄNGE/SONGS, opus 35A
An Frau Augusta Lütken.

CD 2 [13] Begegnung. (Otto Friedrich Gruppe.)
Die Trepp' hinunter geschwungen komm' ich in vollem Lauf,
die Trepp' empor gesprungen kommt er und fängt mich auf:
Und wo die Treppe so dunkel ist,
haben wir vielmal uns geküsst,
und Niemand hat's geseh'n. Niemand.

Ich komm' in den Saal gegangen, da wimmelt's von Gästen bunt,
wohl glühten mir die Wangen, wohl glühte mir auch der Mund:
ich meint' es säh mir's Jeder an,
was wir da mit einander gethan,
doch Niemand, Niemand hat's geseh'n.

Ich musst' hinaus in den Garten und wollte die Blumen sehn,
ich konnt' es nicht erwarten im Garten hinaus zu gehn.
Da blühten die Rosen überall,
da sangen, da sangen die Vögel,
da sangen die Vögel mit lauten Schall,
da sangen die Vögel mit lauten Schall,
als hätten sie's geseh'n, als hätten sie's geseh'n.

A Meeting
I come running and he runs after me and catches me! We kiss many times! I enter the Hall and there are guests everywhere!! It was as if everybody could see what we had done, but none had seen it. I went into the garden and the roses were blooming everywhere and the birds were singing loudly, as if they had seen everything!

CD 2 [14] Die Mädcher. (Franz von Kobell.)
Es sitze' drei Mädcher beinanner am Haus' un' plaudre' un' singe un' spinne,
do sächt' die ee: so schö' wie mei' Schatz, so werd' mer kenn' zweete mehr finne',
mich freut's nor, dass er Trumpeter is, do is auch die Uneform schöner als beim e' Gemeene,
er macht jo en' Staat und steicht der derher, wie nor eener, und steicht der derher, wie nor eener.

Do sächt die anner: des is schun wohr, doch will ich dich d'rum nit beneide',
denn bei eme Kuss hoscht's Gsicht voller Hoor, ich kann die Schoorbärt nit leide';
mei Ferdinand sich! des is e' Jung, is' fei' un glatt wie e' Mädche,
is aach nit so wild un flucht nit e so un folcht wie e' Lamm am e Fädche,
un folcht wie e' Lamm am e Fädche,

Die dritt sächt nix un spinnt, un spinnt, is fleissich grad wie e' Bienche,
die is noch gar jung, weess nix vun der Lieb', e' gar e' niedlich Blondinche.

Jetzt' reisst ihr der Fad'm, do bückt se sich, ei was, wie is mer geschehe,
do hab' ich e' Briefche vun Rosepapier versteckt unner'm Halstuch gesehe.
Ei Dunner, jetz hot die aach en' Schatz, wie kann mer so leicht sich betrieche!
Die's länger schun treibe, die rede d'rvun, die anfange, sin gar verschwieche!
die anfange, sin gar verschwieche!

The young Girls
Three girls are spinning on their spinning wheel and are talking about their sweethearts. The two elder tries to impress each other with their exploits! The third does not speak, and keeps on spinning. However she reveals by accident a secret love letter. She has a sweetheart too!

CD 2 [15] Im Herbst. (Albert Traeger.)
Vorbei der Rosen Prangen, die Blätter flattern im Wind,
die Rosen auf deinen Wangen verwelkten, du bleiches Kind,
gebrochen die Liljen stehen, du bist geknickt, wie sie;
Alles will schlafen gehen, geh' schlafen auch du, Marie!
geh' schlafen auch du, Marie! geh' schlafen auch du, Marie!

Der Sommer ist geschieden, der Winter ihn jäh vertrieb,
und nimmer bleibt Glück und Frieden zurück bei verrath'ner Lieb;
ob auch die Stürme verwehen, dir kehrt der Frühling nie:
Alles will schlafen gehen, geh' schlafen auch du, Marie!
geh' schlafen auch du, Marie ! geh' schlafen auch du, Marie!

In Autumn
The wonder of the roses are over and the leaves are whirling in the wind. The broken lilies are still standing and like them you are broken. All is yearning to sleep, so do go to sleep, Marie!

CD 2 [16] Frühlingslied. (Wilh. Wackernagel.)
Der Frühling kommt in's Land herein, er fliegt auf Schwalbenschwingen,
und vor ihm her hinterdrein die Vögel alle singen,
und schweigend wohl, doch froh genug,
umflattert ihn mit leisem Flug und Zug auf Zug, ja Zug auf Zug
ein Heer von Schmetterlingen, ein Heer von Schmetterlingen.

Da wird's dem Wald so jugendlich, er fasst ein neu Gemüthe;
die ält'sten Berge stecken sich nun Reiser auf die Hüte;
ja wo nur auch ein schmaler Spalt
gesprengt den Felsen grau und kalt,
da alsobald hängt eine frische Blüte.
Die schaut mit heitrem Angesicht weit über alle Thale
entgegen da dem Morgenlicht und nach dem Abendstrahle;
und wenn's mit kühlem Thaue graut,
und wenn die Nacht hernieder thaut,
so beut vertraut, so beut vertraut und füllt auch sie die Schale,
so beut vertraut, ja beut vertraut und füllt auch sie die Schale.

Und Erd und Himmel blickt verschönt aus ihrem Kelche wieder,
derweil im Walde drunten tönt ein maienfroh Gefieder.
Und lächelnd schwebt in blauer Luft
der Frühling hoch ob Berg und Schluft,
und träufelt Duft, und träufelt Duft aus vollen
Locken nieder, aus vollen Locken nieder.
Der Frühling kommt in's Land herein, der Frühling kommt, der Frühling kommt!

Spring Song
The spring is coming and flies like the swallow. Along comes an army of butterflies. The forest once again will grow young and flowers will grow on the mountain's grey and cold rocks. The spring floats in the air smiling through mountain and canyon! The spring is coming!

CD 2 [17] Lilien und Rosen. (Friedrich Güll.)
Lilien weiss und Rosen roth, trauert still im Garten:
Eure Pflegerin ist todt, kann euch nimmer warten.
Ziert mit Kränzen ihre Gruft, schmücket Sarg und Bahre;
schlingt euch noch mit süssem Duft ihr um Stirn und Haare!
Welkt dann auch, wie sie verblüht in so holden Tagen,
wenn mit trauerndem Gemüth wir zu Grab sie tragen, wir zu Grab sie tragen!

Lilies and Roses
The white lilies and the red roses are quietly mourning in the garden. Their caretaker is dead and she cannot tend to them anymore. They beautify her resting place with garlands and surrounds her coffin and bier. They wither as she is taken to the grave!

CD 2 [18] Das fragt sich noch sehr. (Rob. Reinick.)
Der Abend war so wunderschön, da gingen beide wir durch's Feld;
die Sonne wollte untergehn, und schien noch freundlich in die Welt;
die Vögel sangen im Gesträuch, im Korn und in der blauen Luft;
die Blumen blühten voll und reich, und um uns her war lauter Duft,
und um uns her war lauter Duft.

Mir war gar feierlich zu Muth und doch dabei ohnmassen froh;
ich war der ganzen Welt so gut, Gott weiss, mir war noch niemals so.
Da sprachen wir denn allerlei, wovon, das weiss ich selbst nicht mehr,
und er auch war so gut dabei und ging so stille neben her, und ging so stille neben her.

Doch als ich einmal mich gewandt, ich weiss nicht mehr, aus welchem Grund,
da drückt' er plötzlich meine Hand, und küsst mich leise auf den Mund;
und ich, ich konnt' nicht widerstehn, ich habe wieder ihn geküsst,
und kann noch immer nicht verstehn, wie's mir nur eingefallen ist.

Doch bin ich wirklich mir bewusst, dass dieser Kuss nichts Böses war;
war's doch nachher in meiner Brust so rein, wie es gewesen war;
Ich hätt's auch Jedem gern gethan, der irgend mir begegnet wär',
und doch! wär'es ein andrer Mann jenun, das fragt sich doch noch sehr!
jenun, das fragt sich doch noch sehr!

I Keep Asking Myself
It was a beautiful evening and we walked through the fields. Suddenly he held my hands and kissed me, and I cannot understand why I let him do so. The kiss was lovely, but would I feel the same if it was another man? I keep asking myself that!

LIEDER und GESÄNGE/SONGS, opus 35B
An Herrn Niels J. Simonsen.
Kgl. dänischer Kammersänger.

CD 2 [19] Reiters Morgengesang. (Wilh. Hauff.)
(Nach einem schwäbischen Volksliede)
Morgenroth,
leuchtest mir zum frühen Tod?
Bald wird die Trompete blasen,
dann muss ich mein Leben lassen,
ich und mancher Kamerad, manch`Kamerad!

Kaum gedacht,
war der Lust ein End' gemacht.
Gestern noch auf stolzen Rossen,
heute durch die Brust geschossen,
morgen in das kühle Grab, das kühle Grab!

Ach, wie bald
schwindet Schönheit und Gestalt!
Thust du stoltz mit deinen Wangen,
die wie Milch und Purpur prangen?
Ach! die Rosen welken all', welken all'.

Darum still
füg' ich mich, Gott es will.
Nun, so will ich wacker streiten,
und sollt' ich den Tod erleiden,
stirbt ein braver Reitersmann, ein Reitersmann.

A Knight's Morning Song
Dawn, are you calling me to my early death? Soon the trumpets will blow, and I have to give my life along with many fellow-soldiers! Yesterday on a noble steed, and today shot through the chest! I will quietly yield to the will of God, and am I to die, then dies a true Knight!

CD 2 [20] An den Sonnenschein. (Robert Reinick.)
O Sonnenschein! o Sonnenschein!
wie scheinst du mir in's Herz hinein,
weckst drinnen lauter Liebeslust,
dass mir so enge wird die Brust!
O Sonnenschein!

Und enge wird mir Stub' und Haus,
und wie ich lauf' zum Thor hinaus,
da lockst du gar in's frische Grün
die allerschönsten Mädchen hin!

O Sonnenschein! Du glaubest wohl,
dass ich wie du es machen soll,
der jede schmucke Blume küsst,
die eben nur sich dir erschliesst?
O Sonnenschein!

Hast doch so lang die Welt erblickt,
und weisst, dass sich's für mich nicht schickt;
was machst du mir denn solche Pein?
O Sonnenschein! o Sonnenschein! o Sonnenschein!
was machst du mir denn solche Pein?
Sonnenschein! was machst du mir denn solche Pein?

To the Sunshine
Oh sunshine, you are shining straight into my heart, and awakens the desire for love! You lure the pretty girls in the open! Oh sunshine, but why do you torment me so, when she does not send for me?

CD 2 [21] Reiterlied. (Georg Herwegh.)
Die bange Nacht ist nun herum,
wir reiten still, wir reiten stumm,
und reiten in's Verderben.
Wie weht so scharf der Morgenwind!
Frau Wirthin, noch ein Glas geschwind,
ein Glas, ein Glas vor'm Sterben, vor'm Sterben!

Du junges Gras, was stehst so grün?
musst bald wie lauter Röslein blühn,
mein Blut ja soll dich färben.
Den ersten Schluck, an's Schwert die Hand,
den trink' ich, für das Vaterland
zu sterben, zu sterben.

Und schnell den zweiten hinterdrein,
und der soll für die Freiheit sein,
der zweite Schluck vom Herben!
Dies Restchen nun, wem bring' ich's gleich?
Dies Restchen dir, o römisch Reich,
zum Sterben, zum Sterben, zum Sterben!

Dem Liebchen doch das Glas ist leer,
die Kugel saust, es blitzt der Speer;
bringt meinem Kind die Scherben!
Auf! in den Feind wie Wetterschlag!
O Reiterlust, am frühen Tag, am frühen Tag
zu sterben, zu sterben!

Auf! in den Feind wie Wetterschlag!
O Reiterlust, am frühen Tag zu sterben, zu sterben!
am frühen Tag zu sterben, zu sterben!
O Reiterlust, Reiterlust!

Knight Song
The fearful night is surrounding us, we are riding to face our doom. Frau Wirthin, a toast for dying! Young green grass, my blood will soon colour you. First a toast for my country, then a toast for freedom! The rest, for dying! Off we ride towards the enemy as fast as lightening!

CD 2 [22] Abendlied. (Julius Sturm.)
Der Tag neigt sich zu Ende, es kommt die stille Nacht;
Nun ruht, ihr müden Hände, das Tagwerk ist
vollbracht, das Tagwerk ist vollbracht.
Du aber, Seele, ringe dich von der Erde los,
und werde leicht und schwinge dich auf in Gottes
Schloss.
Hinauf mit Glaubensflügeln, die Liebe fliegt voran,
wo über dunkeln Hügeln der Himmel aufgethan, der
Himmel aufgethan.

Evening Song
The day is at an end and the quiet night is close at hand. The day's work is completed. My soul is floating up to God on the wings of faith with love as a companion, and the sky opens up.

CD 2 [23] Ständchen.
(Adolf Friedrich von Schack.)
Mach auf, mach auf! Doch leise, mein Kind, um
Keinen vom Schlummer zu wecken!
Kaum murmelt der Bach, kaum zittert im Wind ein
Blatt an den Büschen und Hecken,
drum leise mein Mädchen, dass nichts sich regt,
nur leise die Hand auf die Klinke gelegt !

Mit Tritten, wie Tritte der Elfen so sacht,
die über die Blumen hüpfen,
flieg' leicht hinaus in die Mondscheinnacht,
zu mir in den Garten zu schlüpfen!
Rings schlummern die Blüten am rieselnden Bach
und duften im Schlaf, nur die Liebe ist wach.

Sitz nieder! hier dämmert's geheimnissvoll unter den
Lindenbäumen.
Die Nachtigall uns zu Häupten soll von unseren
Küssen träumen,
sitz nieder! hier dämmert's geheimnissvoll unter den
Lindenbäumen.
Die Nachtigall uns zu Häupten soll von unseren
Küssen träumen, ja träumen,
und die Rose, wenn sie am Morgen erwacht,
hoch glüh'n von den Wonneschauern der Nacht.

A Serenade
Open up, and be careful not to wake anybody! The brook softly murmurs and the fairies are gently passing the flowers, only love is awake. The nightingale will be dreaming of our kisses.

CD 2 [24] Willkommene Ruhe. (Julius Sturm.)
Das Meer ist still, die Stürme schlafen, der Himmel
ist so sternenklar;
am Anker ruht im sichern Hafen das Schiff geborgen
vor Gefahr.
So lass auch mich nach Kampf und Schmerzen an
deiner Brust vor Anker gehen,
und blick' ich auf von deinem Herzen, den Himmel
dir im Auge sehn.
Und blick' ich auf von deinem Herzen, den Himmel
dir in Auge sehn, den Himmel dir im Auge sehn.

Welcome Rest
The sea is quiet and the storms are sleeping. There is a starry sky. The ship has dropped anchor safely in the harbour. Let me also drop anchor and rest from fighting at your chest. I see the sky in your eyes.

The CD is recorded in Søllerød Sognegård, Denmark, thank you, Poul Wangensteen, Klaus Lyngbye and Georg Lund for that opportunity. Thanks to Lisbeth Ahlgren Jensen for the preface and helpful opinions. Thanks to Jesper Lützhøft and Karsten Wolstad for recording, producing and guidance. Thanks to our mothers, Birte and Antoinette for a big helping hand. Thanks to Tom Ernst for help with languages. Thank you, Daniel Pavlic, for your time and patience with the photos. And thank you as well to Anders Kjærbye for the nice photos from Garnisonskirken. Thanks to "Venstres Landsorganisation" for letting us take pictures of "Carlsminde", Emil Hartmanns old residence. Thanks to "Solistforeningen af 1921" and "Dansk Solist-Forbund" for financial support.

Our most grateful thank you goes to the warm hearted and generous Denis Waelbroeck, direct descendant of Emil Hartmann, and his kind family without whom this project never would have happened.

5 709499 712139

DACOCD 712 - 713
DIGITAL DDD
Total playing time
CD 1 60:06 CD 2 64:44

Recorded
March 26-29 (CD 1) &
June 4-5, 2010
Søllerød Sognegård
Denmark

Recorded and produced
by Jesper Lützhoft og
Karsten Wolstad

Cover: Oluf Hartmanns
painting of his father
Emil Hartmann, private
owner, photo taken by
Toon Coussement

Photos of I. Vestergård &
C. Penderup: Daniel
Pavlic & Anders Kjærbye

DANACORD
Nørregade 22
DK-1165 Copenhagen
©DANACORD 2010
www.danacord.dk

EMIL HARTMANN (1836-98)

CD 1

[1] – [2] Fra "Fem Sange", opus 13:

[3] – [11] Ni Kjærlighedssange
(Chr. Winther)

[12] Fra "Ahasverus" (B. S. Ingemann)

[13] – [15] Tre Sange, opus 15A

[16] Det døende Barn (H. C. Andersen)

[17] – [20] Fire Sange Opus 1:

[21] Uden Haab (Chr. Winther)

[22] Vuggesang (C. Ploug)

[23] – [26] Opus 21

CD 2

[1] – [10] Fra "Norsk Lyrik", opus 41

[11] – [12] To Dikter af
Bernhard Malmstrøm

[13] – [18] Lieder und Gesänge,
opus 35A

[19] – [24] Lieder und Gesänge,
opus 35B

Iben Vestergård, soprano
Cathrine Penderup, piano

DACOCD 712 – 713 Iben Vestergård · Cathrine Penderup 2 CD
DACOCD 712 – 713 Iben Vestergård · Cathrine Penderup 2 CD